

Florinalı Nazım Bey'e göre mütareke polisi (1919-1921)¹

Cemal Tepe ²

² Samsun İl Emniyet Müdürlüğü, Polis Tarihi Araştırmaları, Samsun/Türkiye.

ÖZET

Bu çalışmada, Polis Mecmuası Müdürü Florinalı Nazım Bey'in Mütareke yıllarındaki yazılarına yer verilmiştir. Mütareke yılları Türk Polis Teşkilatı adına oldukça zor geçmiştir. Bilhassa İstanbul Polis Teşkilatı, bu zorlu süreci en fazla hisseden kurumların başında gelmiştir. İşgalden itibaren İtilaf kuvvetleri ile işbirliği zorunda yapmak zorunda kalmışlardır. Hatta bu dönemde İstanbul Polis Müdüriyeti makamında bulunan işbirlikçi bazı polis müdürlerinin ismi Nutuk'ta sıklıkla geçmektedir. İşte bu doğrultuda 1919 senesi başlarında Polis Mecmuası Müdürlüğüne getirilen Florinalı Nazım Bey'in Mütareke Dönemi'nde kaleme almış olduğu yazıları çalışmaya konu edilerek, mütareke şartları altındaki İstanbul polisinin durumu analiz edilmek istenmiştir. Çalışmanın zaman aralığı olarak 1919 ile 1921 seneleri arası tercih edilmiştir. İşgalin ve baskının en fazla hissedildiği 1919 ile 1920 yıllarında polis mektep eğitimi, kumarla mücadele, firari meseleleri, azınlık çeteleri gibi konular ön plana çıkar ıken, Anadolu'da Yunan ilerleyişinin durdurulduğu 1921 senesinde ise çok daha rahat bir şekilde polis reform konuları ön plana çıkmıştır. Çalışmada, Polis Mecmuası (1919-1921) sayıları ana kaynak olarak kullanılmıştır. Devlet Arşiv Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü arşiv belgeleri ve dönem basını ile kaynak çeşitliliği artırılmıştır. Böylece Mütareke Dönemi İstanbul polisinin durumunu gösterir özgün bir çalışma elde edilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER

Polis Florinalı Nazım, polis mecmuası, mütareke dönemi, iç güvenlik

Armistice police according to Mr. Nazım Of Florinan (1919-1921)

ABSTRACT

In this study, the writings of the Police Magazine Director from Florinan Mr. Nazım during the Armistice years are included. The armistice years were very difficult for the Turkish Police Organization. In particular, the Istanbul Police Organization was one of the institutions that felt this difficult process the most. Since the occupation, they had to cooperate with the Entente forces. In fact, the names of some collaborative police chiefs who were in the office of Istanbul Police Directorate during this period are frequently mentioned in Nutuk. In this direction, it was aimed to analyze the situation of the Istanbul police under the conditions of the armistice by using the articles written by Florina Mr. Nazım, who was brought to the Directorate of Police Magazine at the beginning of 1919, during the Armistice Period. The time period of the study was chosen between 1919 and 1921. In 1919 and 1920, when the occupation and oppression were felt most, subjects such as police school education, the fight against gambling, fugitive issues, and minority gangs came to the fore, while in 1921, when the Greek advance in Anatolia was stopped, police reform issues came to the fore. In the study, the Police Magazine (1919-1921) numbers were used as the main source. The diversity of resources was increased with the archive documents of the State Archives Presidency and the General Directorate of Security and the press of the period. Thus, an original study was obtained that shows the situation of the Istanbul police in the Armistice Period.

KEYWORDS

Police Florinan Mr. Nazım, police magazine, armistice period, internal security.

¹İlgili çalışma Polis Neşriyat Müdürü Florinalı Nazım Bey'in 1919 ile 1921 seneleri arasındaki Polis Mecmuası isimli dergideki yazılarından üretilmiştir.

Giriş

Polis Mecmuası, II. Meşrutiyet Dönemi'nde 1911 senesinde yayın hayatına başlayan Polis Gazetesi (Okçabol, 1940;21) yerine 1 Temmuz 1913 tarihinde çıkarılmaya başlanmıştır. Mecmuanın gayesi, polisin gelişimi ve polis meslek mensuplarının aydınlanmasına hizmet etmektir (Polis Mecmuası, 1 Temmuz 1329: 1). Bir resmi belgede geçen "Bu kerre resmi olarak intişarı (yayımları)..." ifadesinden de anlaşılacağı üzere mecmua, polis teşkilatının resmî yayım organıdır (BOA. DH. EUM. PMC. 9-27). Yayım işleri ile ilgili Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti bünyesinde Polis Mecmuası Müdürlüğü birimi kurulmuştur (EGM Arşivi, Personel Kütük Defteri-1). Birimin ilk müdürü, Sadi Bey'dir. 15 Mayıs 1913'te tayin edilmiştir (BOA. DH. EUM. PMC 9-27). Ardından Trabzon Vilayeti Mektubî Kaleminden Zeki Bey, 20 Eylül 1330 (1914)'te Polis Mecmuası Müdürlüğünde göreve başlamıştır (EGM Arşivi, Personel Kütük Defteri-2). Görevini 1919 senesi Şubat'ına kadar sürdürmüştür. İstifası üzerine yerine 10 Şubat 1919 tarihinde Florinalı Nazım Bey getirilmiştir (BCA. 168-812-9). Florinalı Nazım Bey, Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti ile ilk tanışması 1919 senesi hemen başıdır. 13 Ocak 1919 tarihinde Mülkiye Heyet-i Teftişiyeden 4. Şube Müdürü olarak Emniyet Teşkilatına geçmiştir. Kısa bir süre sonra da 4. Şubenin lağvedilmesiyle boşalan Polis Mecmuası Müdürlüğüne tayin edilmiştir. Buradaki görevini 1930'lara kadar sürdürmüştür. Mecmuanın yayın hayatı 1950'lere kadar ulaşmaktadır (Şahin, 1998: 28-38).

Resim 1 Polis Mecmuası, sy.112.

Florinalı Nazım Bey, Florina kasabasında Rumi 1299 (1883) senesinde doğmuştur. Babası, Halit Mazhar Bey'dir. Tahsil hayatının ilk ve orta öğretimini Florina'da tamamlamıştır. 1313 (1897) senesinde Florina Rüştîye Mektebini birincilikle bitirmiştir. 1314 (1898) senesinde aynı okulda Güzel Yazı Yazma Öğretmenliği görevine başlamıştır. Bu sırada aynı zamanda Florina Ticaret Odası Kâtipliği ve Florina Tahrirat Kâtipliği görevlerini yürütmüştür. Orta tahsilini özel olarak görmüş ve yüksek tahsil görmek için 21 Ağustos 1317 (1901) tarihinde Florina'dan ayrılarak İstanbul'a gelmiştir. İstanbul'da 27 Nisan 1318 (1902)'de Dâhiliye Nezareti Mektubi Kalem Hulefaliği görevine başlamıştır. Aynı zamanda Darülfünun Mekteb-i Hukukta eğitimini sürdürmüştür. Buradan da 1322 (1906)'da mezun olmuştur. Dâhiliye Nezaretindeki Mektubî Kalemdeki görevinden de 5 Temmuz 1324 (1908)'de ayrılmıştır. Meşrutiyet Dönemi'nde 17 Ağustos 1325 (1909)'da Dâhiliye Nezareti Muhaberat-ı İdare-i Umumiyesinde 800 kuruş maaşla 4. Şube 2. Sınıf Hulefaliği görevine başlamıştır. 15 Kanun-ı evvel 1328 (1912)'de aynı idarede 1000 kuruş maaşla 1. Şube 1. Sınıf Hulefaliği görevine terfi etmiştir. Bu görevini 9 Kanun-ı sani 1329 (1914)'e kadar sürdürmüş ve bu tarihte işe başladığı Mülkiye Heyet-i Teftişiyeye Kalem 1. Sınıf Hulefaliğini Emniyet Teşkilatına geçinceye kadar devam ettirmiştir (BCA. 168-812-9). 4. Şube 2. Sınıf Hulefaliği görevine başlamıştır. 15 Kanun-ı evvel 1328 (1912)'de aynı idarede 1000 kuruş maaşla 1. Şube 1. Sınıf Hulefaliği görevine terfi etmiştir. Bu görevini 9 Kanun-ı sani 1329

(1914)'e kadar sürdürmüş ve bu tarihte işe başladığı Mülkiye Heyet-i Teftişye Kalemî 1. Sınıf Hulefalığını Emniyet Teşkilatına geçinceye kadar devam ettirmiştir (BCA. 168-812-9).

Florinalı Nazım Bey'in Türk Polis Teşkilatı ile tanışması 1919 senesinin başındadır. 13 Kanun-sani 1335 (1919)'da Mülkiyeden Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti 4. Şube Müdürlüğüne getirilmiştir (BCA. 168-812-9). 4. Şube lağvedilince (BOA. DH. EUM. PMC. 9-35) ve aynı zamanda Polis Mecmuası Müdürü Zeki Bey istifa edince 10 Şubat 1335 (1919)'da 2.000 kuruş maaşla Polis Mecmuası Müdürlüğü görevine başlamıştır. Bu görevini 1 Nisan 1335 (1919)'da 2.500 kuruş maaşla, 5 Teşrin-i evvel 1335 (1919)'da 2.750 kuruş maaşla, 3 Teşrin-i sani 1339 (1923) 2.850 kuruş maaşla, 1 Şubat 1339 (1923) 2.500 kuruş maaşla, 1 Teşrin-i evvel 1339 (1923) 3.000 kuruş maaşla ve 1 Mart 1340 (1924)'de 3.500 kuruş maaşla yürütmüştür (BCA. 168-812-9). Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren mecmua müdürlüğü görevi uhdesinde kalmak üzere İstanbul'da bulunan yabancı okullarda millî derslere girmiştir. Halicioğlu Tersiyen Ermeni Okulunda, Üsküdar Selamsız Fransız Okulunda Türkçe, Tarih ve Coğrafya öğretmenlikleri yapmıştır (BCA. 168-812-9).

Florinalı Nazım Bey, İstanbul'dan yürüttüğü Polis Mecmuası Müdürlüğü görevini 1930'lara kadar yürütmüştür. Ancak görevinin ne zaman sonlandığı henüz tespit edilememiştir. Özellikle Mecmuanın 227. sayısından 239. sayısına kadar olan eksikliği Florinalı'nın, Mecmudaki görevinin ve yazılarının ne zamana kadar sürdüğü veya sonlandığı noktasında fikir elde edilmesine imkân vermemektedir. Ancak şurası sabittir ki 227. sayıda yazısı bulunan Florinalı Nazım'ın, 239. sayı itibarıyla ardı sayılar dâhil olmak üzere yazılarına rastlanılmamaktadır. Bu nedenle 239. sayıdan önce yani 1 Kasım 1930 tarihi öncesinden Mecmuadan ayrıldığı düşünülmektedir. Geriye kalan zamanında ekseriyetle edebiyata yönelmiş ve şiirlerini tanıtma yöntemindeki usulü nedenleriyle "Türk Şiir Kralı (Ayvazoğlu, 2007; 296)" olarak ünlenmiş ve nihayetinde 1939 senesinde yaşamını yitirmiştir. Polis Mecmuası ise daha uzun yıllar yayın hayatına devam etmiştir.

Mütareke yıllarında başına geçtiği Polis Mecmuasını, işgale ve zor şartlara rağmen yayına hazırlayan Florinalı Nazım Bey'in çektiği sıkıntıları yansıması bakımından derginin 135. sayısında kaleme almış olduğu "Merkez Memurlarımızdan Temennimiz ve Polis Memurlarına İhtarımız" başlıklı yazı bizlere rehberlik etmektedir. Yazıya geçmeden önce şu hususu belirtmek gerekir ki derginin abonmanları tüm polis mensuplarıdır. Onlardan kesilen ücretler ile derginin çıkarılması sağlanmaktadır. Bu nedenle Florinalı Nazım Bey, yaşanan güçlükler nedeniyle polis memurlarını uyarmış ve memurların amiri statüsündeki merkez memurlarına² ücretlerin toplanmasına yönelik temennilerini bu yazı ile iletmiştir. Benzer konuların 1920 senesi içerisinde de cereyan ettiğini ve o yıl sorunun üstesinden el birliği ile geldiklerini ifade ettikten sonra "Malumdur ki her sene" diyerek başladığı paragrafta, mecmuaya abone olanlar hakkında abone bedellerinin tedarik sürecini anlatmış ve bu süreçte polis merkez memurluklarının fonksiyonun ne olduğunu açıklamıştır. Abonman polis memurlarının tayinlerinin çıkması halinde merkez memurlukları tarafından tayin durumunun, Polis Mecmuasına yazılı veya şifahiye bildirilmesi halinde mecmuanın, tayin olan memurun yeni yerine gönderileceğini ve abonman memurun mecmuaya ulaşmada sıkıntı yaşamayacağını dile getirmiştir (Polis Mecmuası, 1 Mart 1337: 571).

Polis merkez memurlukları tarafından abonman memurun yeni tayin durumunun bildirilmemesi halinde tüm dergi sayılarının eski yerine gönderileceği uyarısında bulunmuştur. Gerek merkez memurlukların ve gerekse abonman polis memurlarının yeni yerlerini bildirmemeleri sebebiyle yeni mecmua sayılarının ellerine ulaşmadığı gerekçesiyle mecmua yönetimini sorumlu tutamayacağını yazmıştır. Ayrıca 1916 senesinde bununla ilgili olarak yapılan bir duyuruyu okuyucuları ile paylaşmış ve yer değişikliği halinde doğan mağduriyetten dergi yönetiminin mesul tutulamayacağını açıklamıştır. Abonmanların mağduriyetlerinin bir sebebinin de merkez

² Merkez Memuru, İkinci Meşrutiyet yıllarında ihdas edilmiş, polisin tüm idari ve asayişe dair birinci derecede mesul amiridir. Ser komiser/baş komiser rütbesinin üstüdür. 1913 tarihli Polis Nizamnamesi 5. Maddesi'ne göre oluşturulmuş ve polis müdüriyetlerinden sonra gelen polis merkez memurluğu biriminin yöneticisi addedilmiştir. Düstur, T.2, C.5, 1329: 385-403; 1937 senesinde Emniyet Teşkilat Kanunu ile yapılan düzenleme ile ortadan kaldırılmıştır. Resmi Gazete, 4 Haziran 1937: 8273.

memurlarının sık sık yer değişiklikleri olduğunu yazmıştır. Tebligat ve bilgilendirme konusundaki eksikliğin önemli bir parçasının da merkez memurlarının sıkça yer değişikliği yapmalarıdır. Sıklıkla amir değişikliğinin konu takibine olumsuz yansıdığı izah etmeye çalışmıştır. Ayrıca "Aylar veya senelerden beri mecmua alamıyoruz." (Polis Mecmuası, 1 Mart 1337: 572) şikâyetlerinin önüne geçmenin bir yolunun da merkez memurluklarına gönderilen ilgili mecmua sayısının, abonmanın tayin olduğu yere gönderilmesiyle şikâyetlerin önüne geçilebileceği tezini savunmuştur. Yine polis memurlarına seslenerek "mecmua alamıyoruz" diye şikâyet dilekçeleri yazacaklarını yeni tayin yerlerini bildirmelerini istemiştir.

Polis Mecmuasının polis teşkilatındaki amacı ile ilgili olarak "Polis memurlarının zapturapt memleket hususunda vücutlarından azamî derecede temin-i istifade için kendilerine az çok rehber olabilecek bir mecmuanın..." (Polis Mecmuası, 1 Mart 1337: 572) diyerek mecmuanın polis memurlarına ulaştırılmasının önemine değinmiştir. Özellikle uzun yıllar süren savaşın meslek içi eğitiminde yarattığı eksikliği bir nevi mecmua aracılığıyla ortadan kaldırıldığını ifade ederek abonmanlara mecmuaların ulaştırılmasının elzem olduğuna dikkat çekmiştir. Bu yolda gerek merkez memurluklarının ve gerekse polis memurlarının üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi hususunda düşüncelerini ortaya koymuştur.

Florinalı Nazım Bey, 1919 senesinde Polis Mecmuası Müdürlüğü görevine getirildiği sırada ilk olarak Türk polisinin karakterinin nasıl olması gerektiği ile ilgili bir yazı dizisi kaleme almıştır. Bu yazının evveliyatında Nazım Bey'in herhangi bir polisiye tecrübesi bulunmamasına rağmen böyle bir konuda yazı kaleme alması oldukça cesur karşılanmalıdır. Oysaki kendisi hukuk mezunudur ve adlî konularda bir yazı kaleme almayı tercih edebilirdi. Ancak anlaşılıyor ki kendisi meslek bilgisinden önce meslek karakteri/ahlakının geldiğine inanmaktadır. Bu nedenle ilk olarak Türk polisinin seciyesinin/ahlakının nasıl olması gerektiği ile ilgili yazmaya başlamıştır.

Nazım Bey'e göre Türk polisinin karakteri nasıl olmalıdır?

Florinalı Nazım Bey, 10 Şubat 1919'da Polis Mecmuası Müdürlüğüne getirildikten sonra ilk yazısı, 1 Nisan 1335 (1919) tarihli sayıda yayımlanmıştır. "Bir Hitabe-i Zabita" başlığıyla tüm polislere seslenmiştir. Ayrıca bu yazının ortasında yandaki vesikalığına yer verilmiştir. Fotoğrafın altına "Polis Mecmuası Müdür-i Cedidi Florinalı Nazım Bey" yazılmıştır. Yazısına "Her memleket, muntazam bir polise muhtaçtır." (Polis Mecmuası, 1 Nisan 1335: 254) sözleriyle başlamıştır. Türk polisinin düzgün, derli toplu ve düzenli olması gerektiğini vurgulamıştır. Disiplin anlayışını ön planda tutmaktadır. Polislerin, hal ve hareketleri ile dikkat çekeceğinden bu yönde olumlu sergileyeceği tavırlarla toplum tarafından itibar göreceğini savunmuştur. Diğer taraftan ciddi görünüşü ile halka güven vereceğini ileri sürmüştür. Polis teşkilatı muntazam olmayan bir memleketin, asayiş ve emniyetten yoksun olacağı tezini savunmuştur. Asayiş ve emniyetin yoksun olduğu yerlerde ise suç oranlarının artacağı, isyanların baş göstereceğini belirtmiştir. Kamu düzeni ve barışının sağlanamadığı yerlerde yaşamının "azap ve ıstırap" olduğundan bahsetmiştir. "Emniyet-i can ve mal, esbab-ı istikmal edilmeyen yerlerde sâkin ahali, tehlike ve muhataradan hali kalamaz." demiştir (Polis Mecmuası, 1 Nisan 1335: 254). Bu nedenle medeni ülkelerde polise ehemmiyet verildiğini ve hemen her yerde polis teşkilatlarının kurulduğunu ve eksikliklerinin tamamlanmaya çalışıldığını kaleme almıştır.

Nazım Bey, Türk polisinin Meşrutiyet'in yeniden ilan edildiği 1908 senesine kadar halkın nezdinde hoş bir hatıra bırakmadığını, bunun yanı sıra teşkilat olarak gelişmediğini ve memleket asayışı ile emniyetini sağlamada yetersiz kaldığını iddia etmiştir. Hürriyetin ardından mevcut hükümetlerin polis teşkilatının gelişimini tamamlamak adına adımlar attığını özellikle polis memurlarını geçim endişesinden uzaklaştırmak ve görevlerinde daha fazla duyarlı hale getirmek için çaba sarf ettiğini yazmıştır. Diğer taraftan meslek içi terfi ve ödül sisteminin mesleğe değer kattığından bahsetmiştir. Tüm bunların şüphesiz olarak takdire şayan gelişmeler olduğunu ve polis teşkilatının gelişimine katkı sunacağını ileri sürmüştür.

Nazım Bey'e göre bir polis mensubu "Her haliyle namûskârân memlekete hüsni-i misal lazım gelen" olmalıdır. Ahlak ve namusundan şüpheye düşülmemeli ve davranışlarıyla topluma örnek

olmalıdır. Tüm hal ve hareketleriyle görev sırasında veya dışında emniyet ve güven hissi vermelidir. Suçun gerçekleşmesinin ardından hemen ortaya çıkmalı, gerekenleri yapmalı ve adaleti tecelli ettirmelidir. Bu kısımda adaletten bahisle polis teşkilatından esasen itibarıyla beklenenin, suçla mücadele olduğunu vurgulamıştır (Polis Mecmuası, 1 Nisan 1335: 254). Florinalı Nazım Bey ilk yazısında ekseriyetle bir kısım meslek içi sorunlarla birlikte polis halk ilişkileri nazarında görüşlerine yer vermiştir. Benzer görüşlerini derginin bir sonraki sayısında devam ettirmiştir.

Florinalı Nazım Bey, Polis Mecmuasının 1919 senesi Mayıs ayı 113. sayısında Türk polisinin karakterinin nasıl olması ile alakalı görüşlerine "Polis Efendilere" başlıklı yazısı ile devam etmiştir. "Efendiler!" hitabıyla başlayan yazısına "Mesleğiniz ne kadar şeref-dâr ise o derecede nazik ve mühimdir." diyerek vatanın selametinin, asayiş ve düzenin teminine görevli polislerin ellerine teslim edildiğini ifade etmiştir. Bir mazlumun imdadına koşacak, bir zavallının elinden tutacak, bir memleketi vazifesi itibarıyla geliştirecek meslek mensubu olduklarını dile getirmiştir. Akabinde yazısına şöyle devam etmiştir:

"Siz, devletin öyle bir anasır-ı mühimesiniz ki ufak bir hatanız haysiyet-i hükümete icra-yı tesirden hali kalmaz, iyi bir hareketiniz ise efradından bulunduğunuz Osmanlılığın i'la-yı namına hizmet eder. Unutmayınız ki maarif, ziraat, sinai, ticaret gibi her memleket için medar terakki ve saadet olan icabat-ı medeniye yalnız ve yalnız şa'la-yı sükûn ve asayişin gölgesi altında inkişaf ve itila edebilir. Polis, bilâ-tefrik cins ve mezhep bütün efrad-ı ahalinin ırz ve can ve malını sıyanetle beraber temin-i istirahatini hun-i namusuyla tekemmül etmiş bir memurdur (Polis Mecmuası, 1 Mayıs 1335: 279)."

Florinalı, yazısının devamında polis ve askeri kuvvetleri kıyaslayarak polisin de şeref ve haysiyetin bekçisi olduğunu, askerin savaş sırasında nasıl seve seve can veriyorsa polisin de kanun uğrunda hayatını feda ettiğini söylemiştir. Askerin genel olarak devletin varlığını koruduğunu, polisin ise bireyin varlığı ile hukukunu koruduğunu dile getirmiştir. Bu nedenle her iki kurumun, benzer hürmet ve saygıyı görmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ardından polisler seslenerek ilk evvel uğruna hayatlarını feda eyleyecekleri kanunu, iyi bilmeleri gerektiğini söylemiştir. İkinci olarak polislik mesleği hakkında fiilen ve fikren "terbiye" görmeye şiddetle ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda Nazım Bey'in, polislik meslek bilgisine ve terbiyesine önem verdiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle polis efendilere çağrıda bulunarak bilgi ve terbiyelerini artırmayı istemiştir. Devamında "Efendiler! Şahrâh memuriyetinizde temin-i muvaffakiyet için her şeyden evvel vazife-şinas olmayı da nazar-ı dikkatten durr tutmamalısınız. Zira takdir-i vazife edemeyen ve mesleğini sevmeyenler manen ve maddeten mahrum-ı muvaffakiyettir." (Polis Mecmuası, 1 Mayıs 1335: 279) diyerek meslek sevgisi ve görev bilincinin önemine değinmiştir.

Florinalı'ya göre polis seri hareket etmelidir. Kriz anında duraksamadan en doğru kararı almalı ve tatbik edebilmelidir. Bir işin veya durumun akıbetini önceden değerlendirebilmelidir. Tereddüt polise uygun bir hareket tarzı değildir. Tereddüt başarısızlığa açılan ilk kapıdır. Polisin sahip olması gereken bir diğer duygu ise izzet-i nefis yani özsaygıdır, kendine güvendir. Her polis bu duyguya sahip olmalı ve en her şeyden üstün tutmalıdır. Zira kendine güveni olmayanların, mesleğini gözetemeyeceklerini ifade etmiştir. Özgüven eksikliğinin üzüntü verici bir eksiklik olduğunu dile getirmiştir. Meslek adabına uygun hareket edilmesini ve hiç kimseye karşı kötü davranılmamasını tembihlemiştir. Mesleğini kıymetini herkese adil bir şekilde davranılmasıyla mümkün olabileceğini izah etmiştir. Son olarak "Velhasıl kâffe-i edvar ve harekâtınızda (tüm hal ve hareketlerinde) vicdanınıza mütabaat ve kavaid-i ahlakîyeye riayetle şahrâh (doğru yolda) istikamette yürüyünüz. Yürüyünüz sizden beklenen husus ve edvar (tavırlar), ancak ve ancak bu daire-i memduhaya (övmeye) inhisar edebilir." (Polis Mecmuası, 1 Mayıs 1335: 279) diyerek polis mensuplarından doğru yolda ve doğru istikamette yürümelerini istemiştir. Böylece Florinalı Nazım Bey, polisler seslenişini sonlandırmış ve belli bir süre gündemdeki konular hakkında yazmıştır.

Florinalı Nazım Bey'in tekraren polisin karakteri konusuna dönüşü derginin 131. sayısıyla olmuştur. Bu sayıdaki yazısının başlığı "Polis Seciyesi"dir ve seciye kelimesi karakter karşılığı

kullanılmaktadır ki bu yazı dizisi birkaç sayı devam edecektir. Polis Seciyesinde polisin, kamu selameti için çalıştığını, kamu huzur ve barışını sağlamasıyla halktan gereken hürmeti görebileceğini, diğer taraftan polis fertlerinin gerek bireysel ve gerekse teşkilat olarak toplumdan saygı görmeleri için kamunun istirahati ve selameti için çalışıyor olması gerektiğini ifade etmiştir. Çünkü insanların öncelikli olarak huzur ve güven ortamında hayatlarını sürdürmek istediklerinden bahsetmiştir.

Polisin, fiziksel olarak sağlam ve çevik olması gerektiğini yazmış ve özellikle serseri ve haydut gibi suça meyilli kişilerle mücadele sırasında bu özelliklerin işe yarayacağından bahsetmiştir. Polisin "Vazifesi icabatınca, gece gece gündüz faal, zî-hayat bir makine gibi" hayatın her anında görev yaptığından ve görevi sırasında her türlü adli olayla karşılaşması olağan olduğundan suçlulara karşı koyabilecek ve onların yasalara aykırı hareketlerini ortadan kaldıracak fizik ve atikliğe sahip olması gerektiğini söylemiştir. Aksi durumun suçlularla mücadele eden polis fertlerinin yaralanmasına neden olabileceği uyarısında bulunmuştur.

Nazım Bey'in ifadesiyle "polis, asayiş-i memleketi ihlal edecek ahval teşebbüsâta vakt ü zamanıyla" müdahale etmelidir. Ardından şüpheli şahısları derhal yakalamalıdır. Eğer ki olayın failleri kayıp ise onlara en kısa sürede ulaşmak için çalışmalar yapılmalıdır. Karmaşık olayları delillerle aydınlatmalıdır. Aksi takdirde polis görevinde ne kadar uzman olursa olsun aydınlatılmayan olayların polisin başarısına gölge düşüreceği uyarısında bulunmuştur.

Poliste metanet yani sağlamlık, kararlılık önemli bir karakterdir. Önleyici polislikte mensuplarda ilk aranacak özelliklerdendir (Polis Mecmuası, 1 Teşrin-i sani 1336: 423). Hükümet adına yegâne kanun uygulayıcı kuvvet olması hasebiyle teşkilat mensuplarının kanunların uygulanmasındaki ısrar ve kararlılığın önemine değinmiştir. Polisin saha çalışması sırasında, adli veya idari takip görevi sırasında hiçbir vakit hisleriyle hareket etmemesini, kanun emri doğrultusunda hareket etmesinin gerektiğini söylemiştir. Bu sayıdaki yazısına "Cidden metin, cidden şayan-ı tahsin bir tavr-ı azimkârı ve mevcudiyetle ifa-yı vazife eylemelidir. Mesleğinde bu kadar ulvi bir metanet-i tabi ve ahlak ibrazına muvaffakiyet gösterecek... mazhar-ı hürmet ve memduhiyet olacakları şüphesizdir." satırlarıyla son vermiştir (Polis Mecmuası, 1 Teşrin-i sani 1336: 424).

Florinalı Nazım Bey, Polis Mecmuasınının 133. sayısında da 'Polis Seciyesi' başlıklı yazısına devam etmiştir. Bu sayıda ilk olarak 'vakar ve ciddiyet' mefhumlarına değinmiştir. Polisin devletin haysiyetini temsil eden bir kuvvet olduğunu yazmıştır. Bir polisin hal ve hareketlerinin, ciddiyetinin gerek ahali ve gerekse meslektaşları tarafında itibar ve saygı görmesinin ön koşulu olduğunu ifade etmiştir. Bu hususlara riayet etmeyenlerin ise meslek haysiyetine ve devlet namına zarar vereceğini söylemiştir.

Polis Nizamnamesinde, polisin vakar ve ciddiyetiyle ilgili olan maddelerinin ele almış ve değerlendirmiştir. Ciddiyetin ilk emaresi olarak resmi selam vurgusu yapmıştır. Özellikle monarşi dönemin bir emaresi olarak geri geri gitmenin söz konusu olamayacağını dile getirmiştir. Resmi selamın nasıl yapılması hakkında bilgi vermiştir. Ardından ciddiyetin muhafaza edilemeyecek "gülmenin" laubalice bir davranış olacağını ve polisin bu tarz hareketlerden kaçınmasının doğru olacağını dile getirmiştir. Akabinde sözü itidal-i dem konusuna getirmiştir. Her bir polisin soğukkanlı ve tutarlı davranış sergilemesi, meydana gelen olaylara karşı heyecanlanmadan, acele etmeden, düşünerek ve tedbir alarak hareket etmesi gerektiğini belirtmiştir. Kendi ifadesiyle "İtidal, insan için bir şiar-ı kemal" (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i sani 1337: 447) diyerek polis karakterinin nasıl olması ile ilgili 133. sayıdaki değerlendirmesine son vermiştir.

Florinalı Nazım Bey 'Polis Seciyesi' başlıklı yazı dizisini 134. sayıda sürdürmüştür. Bu sayıda ilk olarak polisin 'söz, özü bir' olması gerektiğinden bahsetmiştir. İnsanları birbirine bağlayan en önemli duygunun doğruluk ve dürüstlük olduğunu, akabinde polisin umumun canını, malını ve namusunu koruduğundan bahisle ve ayrıca hükümetin icra kuvveti olması dolayısıyla polis mensupları arasında ilk aranılan özelliğin, özü ve sözü doğru olmak olduğunu anlatmıştır (Polis Mecmuası, 1 Şubat 1337: 557). "Koca bir heyet-i ictimaiye üzerinde nazım umur-i inzibat olmak vazife-i ulviyesini deruhte eden polisin" ifadesini kullanarak, polisin sosyal hayatın önemli bir

parçası olduğu ve içinde bulunduğu toplumun huzur içinde yaşaması için düzenleyici güç olduğunu ifade etmiştir. Polisin de kendisinin mal, can veya ırz konusunda mağdur duruma düşebileceğini, bu nedenle meslektaşlarının doğru ve dürüst bir şekilde hareket etmesini istemiştir (Polis Mecmuası, 1 Şubat 1337: 558).

Polisin, memleketin asayiş ve güvenliği ile görevlendirilmiş bir kuruluş olduğundan bahisle teşkilat genelinde nizam ve düzenin son derece önemli olduğuna ve her polisin bu duygulara sahip olması gerektiğini ileri sürmüştür. İyi tertipli, disiplinli ve düzenli bir polis teşkilatının halk nazarında iyi tesir bırakacağını söylemiştir. Teşkilat hakkında var olan olumsuz görüşlerin ortadan kalkacağını savunmuştur. Yazısına şöyle devam etmiştir:

“Mesela tarz-ı teebbüs nokta-i nazarından bir mukayesede bulunalım: Elbisesinin intizam ve nezafetine dikkat etmeyen, ceketi yırtık, yakası bulaşık, elbise düğmeleri kısmen kopuk bir halde bir polis memuru bulunduğu farz olursa vaziyet-i hariciyesince bu derecede yegâne-i intizam olan şahsın, maneviyet-i halkiyyesinde memleketin nazım emniyeti olmak gibi bir meziyet-i mahsusanın vücuduna kuvvet-i bahş teyit olacak ne gibi asar-ı hakk-ane gösterilebilir? (Polis Mecmuası, 1 Nisan 1337: 583)”

Florinalı yazısının devamında “Polis, bazen nasih ve mürebbi, bazen musahhih mevkiinde bulunur.” diyerek Türk polisinin ‘Pedagogluk’ rolüne dikkat çekmiştir. Polisin, bazı olaylar karşısında toplum bireylerine bazen öğüt veren, ders veren, eğiten, yetiştiren, topluma kazandıran, kamu düzenine uymadaki sorunlarını gideren bir karaktere sahip olması gerektiğinden bahsetmiştir. Örnek vererek, bir çocuğun ebeveynlerin nasihatine uymayarak o mahallede bulunan serserilerle temaslarına devam etmesi üzerine ailenin polis karakoluna gelerek müracaatta bulunması halinde polisin o çocuğu karakola davet edilerek gerekli nasihatın yapılmasını istemiştir. O çocuktan mahallede bulunan serseri veya kötü sanlı kimselerle olan bağını koparması gerektiğinin uygun lisanla anlatımını tavsiye etmiştir. Böylece polisin o çocuğu karşı ‘nasih ve mürebbi’ görevini yerine getirmiş olacağını yazmıştır.

Polisin “musahhih” düzeltici veya düzeltmen işlevi görmesinden, “istinabe” yolu çalışmalarının doğruluğunun araştırılmasından bahsetmiştir. Örneğin Beyoğlu’na meydana gelen cinayet olayı ile ilgili olarak Üsküdar esnafından birisinin şüpheli olarak Beyoğlu polisi tarafından yakalanabileceğini, hâlbuki bu kişinin cinayet saatinde farklı yerde olduğunu ve buna şahitlerinin olduğunu iddia edebileceğini söylemiştir. Bu takdirde Beyoğlu polisinin, Üsküdar polisinden konu hakkında araştırma talep etmesi gerektiğini, şahitlerini dinlemesini ve iddianın doğruluğunun anlaşılmasıyla Üsküdar polisinin “musahhih” görevi görmüş olduğunu yazmıştır. Polisin pedagog veya öğüt verici olma vasfıyla ilgili olarak şöyle bir örnek vermiştir:

“Mahallat arasında münasebet-i gayr-i meşruada bulunduğu haber verilen bir kadın hakkında zabıtaca yapılacak tedabiri nazar-ı dikkate alalım: Eskiden böyle bir hale zabıtaca itla vukuunda baskın icra edilirdi. Baskın usulünün suret-i ifasına gelince: Bir evde hariçten gelen şahısla gayr-ı meşru muamelede bulunduğu mahalle mahalle ahalisince tayin eden kadın hakkında ahaliden bazıları imam, muhtar vesaireyi istishap ettikten sonra zabıtaya müracaat olunarak basılması matlup olan hanede baskın yapılır ve kadın ve zampara harice çıkarılırdı. Hâlbuki bundaki gaye ve maksat, bu suretle basılan kadının iffet ve haysiyetini pay-ı mal etmek değil, böyle bir fiilin bir daha tekrar etmemesini teminden ibarettir. Hane basıldığı zaman ise baskına uğrayan kadının namusu ayakaltına alınmış ve aynı zamanda kendisi herkes nazarında teşhir olunmuş olacağından bu tarz-ı muamele, kadını evvelce hafiyen yaptığı bir fiil-i mezrum artık alenen bî-pervaya icra sevk eder... (Polis Mecmuası, 1 Nisan 1337: 584).”

Ahlak polisliği iş ve işlemlerinin “vicdani ve insani” yönlerine dikkat çekmiştir. Polisin tüm uyarı ve telkinlerine karşın kadının bildiği yolda devam etmesi ve dairesine müşteri alması halinde atık o kadın hakkında “fahişe” muamelesinin yapılmasının son derece doğal bir işlem olduğunu kaleme almıştır (Polis Mecmuası, 1 Ağustos 1337: 640). Yalnız polisin, hassas mesele olması hasebiyle özellikle mahalle delikanlılarının reddedilmelerinin ardından elde edemedikleri kadınlar hakkında iftira atabilecekleri olasılığının göz önünde bulundurulması hareket edilmesini tavsiye

etmiştir. Bu tür haksız iftiraların, o yer halkını galeyana getirmesi olasılığının yüksek olması hasebiyle araştırma ve incelemenin önemine değinmiştir. Bunun hayatî sonuçlarının olabileceği noktasında polisleri uyarmıştır (Polis Mecmuası, 1 Ağustos 1337: 641).

Florinalı kendi ifadesiyle "Polis, ahalinin ihtiyacatına ve umumi arzularına vakıf olmalıdır." diyerek, polisin görev yaptığı o yer halkının sorunlarını, mahallenin vaziyetini, eksiğini ve ihtiyacının neler olduğunun farkında olması gerektiğinin altını çizmiştir. Örneğin mahallenin hangi evlerinin eski olduğunu, hangilerinde yangın çıkabileceğini, yangın çıkması halinde hangi çeşme ve cami havuzunun kullanılabileceğini önceden değerlendirmesini istemiştir. Mahalle musluk ve cami havuzlarını sıklıkla kontrol etmesi gerektiğini vurgulamıştır. Yine iki köy halkı arasında hayvan otlatılan ortak mera konusunda tartışma ve akabinde istenmeyen olaylar çıkabileceği noktasında hareket edilerek yeni meralar bulunarak ve köylülere tahsis edilerek, büyük olayların önüne geçilebileceği tezini öne sürmüştür (Polis Mecmuası, 1 Ağustos 1337: 641). Böylece Polis Seciyesi başlıklı yazı dizisini bu sayıda sonlandırmıştır. Ancak münferit olaylar veya başka tür polisiye konuları açıldığında her defasında polisin karakter ve davranışlarının nasıl olması ile ilgili görüşlerini dile getirmiştir.

Hrisantos çetesi ile mücadele ve Nazım Bey

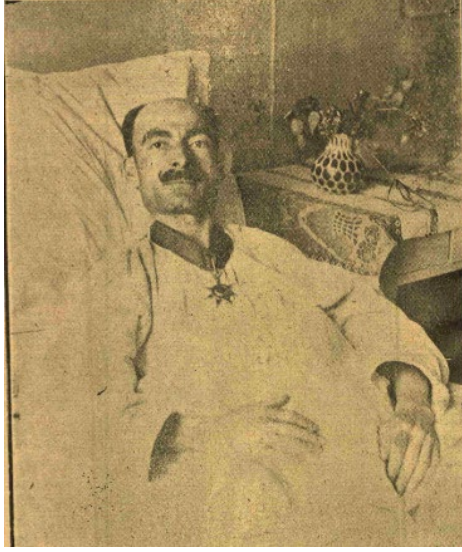
Mütareke Dönemi'nin İstanbul polisiyesinde en önemli meselelerin başında Hrisantos Çetesi gelmektedir. Rum asıllı Hrisantos'un önderliğindeki çete bir suç örgütü olmakla birlikte daha çok polis cinayetleri ile ün salmıştır. Bu nedenle İstanbul polisi, çete lideri ve mensuplarını ele geçirmek için yoğun mesai harcamıştır. Bu uğurda hayatını kaybedenler de olmuştur. Bunlardan birisi İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi 2. Sınıf Taharri Memuru Fahri Efendi'dir. Fahri Efendi, emrindeki polis memurları ile birlikte polis katili Hrisantos'u yakalamaya çalıştığı sırada planı başarısız olmuş ve bedelini hayatıyla ödemiştir (Alkor, 1952: 20-23). Hrisantos isminde bir haydut tarafından Kalyoncukolluğu civarında kalbinden vurularak şehit edilmiştir (Polis Mecmuası, 1 Temmuz 1335: 304). Fahri Efendi'nin şehadeti dolayısıyla Florinalı Nazım Bey Polis Mecmuasının 115. sayısında "Bir Vazife Kurbanı ve Vezaif-i Müttehimemiz" başlıklı bir yazı kaleme almıştır (Polis Mecmuası, 1 Temmuz 1335: 304).

Yazısının başında insanların hayatta iken zaman zaman adli olaylara maruz kaldığını ve bu nedenle yardıma muhtaç insanların imdadına koşabilmek için inzibat işlerinin bir nevi polisiye çalışmalarının önemli olduğunu, bu tür çalışmalar için ise mutlaka cesur ve azimli ellerin varlığının gerektiğini ileri sürmüştür. Polisiye görevlerinin her birinin kahramanlık içerdiğini ima etmiştir. Kamu huzurunun hâkim kılınabilmesi için polisin azimli ve vefakâr çalışması gerektiğinden bahsederek, o yerin emniyet ve güvenliğinin orada yaşayan insanların hayatlarının kıymet ve ehemmiyetini artırdığından bahsetmiştir. Kamu istirahatı uğrunda canlarını feda eden kıymetli ve gayretli polis çalışanlarının büyük fedakârlıkla yapmış olduğu işlerin anlaşılmasının lüzumuna değinmiştir. Halkın selametine çalışan "necip", "mukaddes" bir maksat yolunda canını feda etmiş olan polisler hakkında kıymet ve insanlığın en yüksek tezahürünün o kişiye hürmet göstermek olduğunu dile getirmiştir. Yazısına şöyle devam etmiştir: "Evet saha-yı takip ve mücadelatta efna-yı hayat eden o gibi vazife kurbanları, gözlerini kapayarak dünya evinden huzur-ı hakka intikal ederken – pek ziyade arzu edilir ki – geride yetim ve bîkes kalan efrad-ı ailelerinin endişe-i maişetiyle bî-huzur-ı ruh olmasın. Ve bilakis bütün bir milletin kadir-şinaslığına delalet edebilecek bir tarz-ı nüvaz-şikârîde o felaket-dide aileler efradının gözyaşları silinerek..." (Polis Mecmuası, 1 Temmuz 1335: 304)

Olayın tesiri kamuoyu nezdinde ve polis teşkilatı içerisinde üzüntüye sebep vermiştir. Cenazesine teşkilat ve halk nazarında katılım oldukça yüksek olmuştur. Şehit Komiser, Okmeydanı'ndaki Şüheda Mezarlığı'nda defnedilmiştir. Şehidin geride iki çocuğu ve ailesi kalmıştır. Müdüriyetten Yusuf Ziya Bey 450 lira değerindeki bir arsasını kendilerine tahsis etmiş ve üzerinde ev yapılabilmesi için gerekli inşaat malzemesini almayı taahhüt etmiştir. Ayrıca şehidin ailesine verilmek üzere 160 kûsur lira para toplanmıştır. Bu bilgilere yer verdikten sonra çocukların eğitim masraflarının üstlenilmesi gerektiğini ve bu doğrultuda hayırsever insanların biraz daha cesur

hareket etmeleri gerektiğinin altını çizmiştir. Böylece hayırsever kimselerin yapacağı yardımlarla şehidin ruhunun şad olacağını kaleme almıştır (Polis Mecmuası, 1 Temmuz 1335: 304).

Resim 2 Faik Bey, Polis Mecmuası, sy.117.

Florinalı Nazım Bey'in Hrisantos Çetesi ile ilgili bir diğer haber yazısı, suç ortaklarından Zafiri'yi, yaralanmak suretiyle ölü ele geçirmiş olan Polis Müdürü Faik Bey'e başarısından dolayı Osmanî Nişanı takılmasıyla ilgilidir. Zafiri'yi ölü olarak ele geçiren İstanbul Polis Müdüriyeti İkinci Şube Müdür Muavini Faik Bey (Sabah, 16 Ağustos 1919: 3) hakkındaki Polis Mecmuasındaki 117. sayıdaki yazısının başlığı "Bir Muvaffakiyyet-i Meşkure ve Bir Mukabele-i Aliye"dir (Polis Mecmuası, 1 Eylül 1335: 328). Haberin içeriğinde Faik Bey'in hastahanedeki Osmanî Nişanı ile bir fotoğrafı da verilmiştir. Yandaki fotoğrafın alt kısmında şunlar yazılmıştır: "... Hrisantos'un refik-i şeriri Zafiri'yi derdest ederken mecruh olup gösterdiği fedakârlık ve kahramanlığa mükâfatan 3. Rütbeden Osmanî Nişan-ı Zîşanı ve 150 Lira mükâfat-ı nakdiye ile taltif buyurulan Polis Müdüriyet-i Umumisi İkinci Şube Müdür Muavini Bey'e nişan-ı ali-i mezkûr sine-i iftiharında (boynunda) bulunduğu halde hastahanedeki alınan resmi" (Polis Mecmuası, 1 Eylül 1335: 328). Faik Bey'in başarısı devletin en üst düzeyinin dahi dikkatini çekmiş ve padişah iradesiyle kendisine 3. dereceden Osmanî Nişanı verilmiştir (BOA. DH. KMS. 55/1-15). Ayrıca bu nişan, devrin Dâhiliye Nazırı Adil Bey tarafından hastaneye gidilerek bizzat takılmıştır (Sabah, 16 Ağustos 1919: 3).

Florinalı Nazım Bey, yazısında Faik Bey'in nasıl yaralandığı ile ilgili bilgilere yer vermiştir. Hrisantos'un suç ortaklarından Zafiri'yi Kalyoncukolluğ'unda bir muhallebici dükkânında denk düşürdüğünü, kendisine karşı silahına davranarak ateş ettiğini ve bu esnada yaralandığını, yaralanmasına karşın saldırganın üzerine atılarak elini tutmuş olduğunu ve revolveriyle altı yerinden yaralandığını, şahsı yere serdiğini dile getirmiştir. Faik Bey'in yaralı olarak İngiliz Hastanesine, Zafiri'nin ise Cerrahpaşa Hastanesine kaldırıldığını ve birkaç saat sonra vefat ettiğini kaleme almıştır. Diğer taraftan 1919'un 17 Ağustos'unda Dâhiliye Nazırı Adil Bey'in yanında İstanbul Polis Müdür-i Umumisi Nurettin Bey ile İngiliz Hastanesine gelerek yaralı kahraman Faik Bey'e elleriyle nişan taktığı ve 150 lira para ödülünü takdim ettiğini ifade etmiştir.

Florinalı, Faik Bey'in ağzından gördüğü muameleye karşın hislerine dair şunları yazıya dökmüştür: "... 3. Osmanî Nişan-ı zîşanı kendi elleriyle talik buyurdukları zaman ilave ettikleri bir iki cümle ile zaten sevmekte olduğum mesleğime beni bütün bütün rabt ettiler..." (Polis Mecmuası, 1 Eylül 1335: 329-330). Bu sözler, suçla mücadelede fedakârca çarpışan polis mensuplarına gerekli ilgi ve alakanın gösterilmesinin, polis mensupları üzerinde iyi tesir edeceğine iyi bir örnek olmuştur. Bu nedenle Florinalı Nazım Bey, bu gibi olayların ardından para ödülü, yardım sandığı, yaralı ve şehit yakınlarına maaş bağlanması ve yakınlarının eğitim, iş meseleleri konusunda polisin sosyal hizmetlerinin yürütülmesi zorunluluğunu ortaya koymuştur.

Florinalı Nazım Bey, Hrisantos hakkında basında abartılı ve polis teşkilatına zarar veren şayialardan ibaret haberlerin yapılması üzerine Polis Mecmuasının 118. sayısında "Cani-yi Menhus, Hrisantos ve Temenniyat-ı Mahsusamız" başlıklı bir yazı kaleme almak zorunda kalmıştır. Bu yazı ile bir nevi söylentilere cevap vermiştir. Yazısının giriş kısmında Hrisantos ve çetesinin inanılmaz ölçüde zalimliğini ve kan dökücü kişiliğini anlatan ifadeler kullanmış ve ardından basında çıkan asılsız haberlere değinmiştir. Özellikle Alemdar gazetesinin 7 Eylül 1335 (1919) tarihli sayısında "Hrisantos Nerede?" başlıklı yazıyı değerlendirmiştir. Yazı aynen şöyledir:

"Hrisantos, bu adlı, sanlı caniyi tanımayan kalmadı. Hakkında yazılan şeyler adeta bir efsaneye benzedi. Son günlerde merhumun Yunanistan'a firar eylediği, ortadan gaip olduğu iddia edilmiş ve bir müddet sonrada bunun zabıtamızın cesurane ve faalane takibatını ihla için uydurulmuş bir yalan olduğu söylenmiştir. Filhakika (hakikatte) bizim mevsukan öğrendiğimize göre Hrisantos hiç olmazsa evvelki gün akşama kadar İstanbul'da bulunuyordu. Meğerki evvelki gece Veli Efendi Çayırında iki arkadaşıyla birlikte görülmüştür. Hatta bunu gören zat, Hrisantos'un alından yaralı bulunduğu da dikkat etmiştir (Polis Mecmuası, 1 Eylül 1335: 346)."

Alemdar'da çıkan bu yazı üzerine Florinalı Nazım Bey, Hrisantos'un Yunanistan'a firarına kendilerinin de inanmadıklarını dile getirmiştir. Çok kısa bir süre sonra işlediği cinayetlerin cezasını ödeyeceğini ifade etmiştir. Polisin takibatını bir kat daha artırması gerektiğini, yakalanmasının polisimizi gereğinden fazla uğraştırdığını ve bu meselenin artık hal edilmesi gerektiğini belirtmiştir (Polis Mecmuası, 1 Eylül 1335: 346). Esasında Hrisantos'un polisçe yakalanamayışının kurum kimliğine olan olumsuz etkisini ortaya koymuş ve polis teşkilatına çağrı yaparak bir an önce caninin yakalanmasını talep etmiştir. Kalemile polisin imajını savunmuştur.

Firariler meselesi ve Nazım Bey

Mütarekede hapishanelerin doluluğu sebebiyle hükümetçe bazı suçluların cezalarında indirim yapmış ve bundan bazı mahkûmlar yararlanarak tahliye olmuşlardır. Ceza indiriminin ve salıverilmenin haksızlığına inanan diğer mahkûmlar ise firar etmeyi kendileri için hak sayarak türlü yöntemlerle hapishaneden firara teşebbüs ve kaçmaya başlamışlardır. Böylece firariler ile "Hapishane-i Umumi" bir süre kamuoyunda tartışılmaya başlamış ve Florinalı Nazım Bey de firarilerin esasında asayiş meselesi olması hasebiyle gündeme kayıtsız kalamayarak konuyu derginin 116. sayısında işlemiştir. İlk olarak isimi vermeden konu hakkında bir gazetede yayınlanan yazıyı aynen şöyle aktarmıştır:

"Şehrimizde ihtiyacı medeniye ve sıhhiyesi ile mütenasip bir hapishane bulunmaması ne elimdir. Memalik-i sairede hapishaneler umumiyetle birer ahlak hastahanesi, emraz-ı maneviyenin birer darüş-şifası mahiyetinde olduğu halde bizde hapishaneye düşenler, oradan çıktıkları zaman tasfiye edilmiş bir ruh ile değil, cemiyet-i beşeriyeye karşı daha düşman ve daha müntakim olarak çıkıyorlar. Çünkü hapishanelerimiz mahkûmları tedricen ifnadan (kötüleştirmekten) başka bir şeye yaramıyor. Ya mahkûmlarının fesad-ı ahlakını yahut maluliyeti intaç ediyor. Bu günlerde hapishanelerden tevali eden firar vukuatının esbabı teşrih edilirse ne kadar elim hakikatler meydana çıkar. Hapishanemizin şekli-i hazırı bir takım mahbûsünün tecil-i mücazatına vesile oldu ve hapishanelerden tecil-i mücazat kararnamesi ile veya suver-i muhtelifle ile birtakım mahpusların tahliyesi diğer mahkûmlar üzerinde fena tesirler bıraktı. Mahbuslarda kanuna karşı bir feveran hissi uyandırdı. Bu saik ile firar tertibatı hapishane muhitinde meşru görülmeye başlandı. Firar vukuatı ile bu tahliye mesaili arasında da kuvvetli bir alaka vardır...(Polis Mecmuası, 1 Temmuz 1335: 316)."

Hapishaneden kaçmak için mahkûmların türlü türlü yollara başvurduğunu son günlerde sıkça işittiğinden bahisle firar olaylarının asayiş meselesi olduğunu ve bu durumun kısa sürede giderilmesinin memleket hayrına olduğunu izah etmiştir. Bu noktada polisin, firariler ile mücadele noktasında zor duruma düşmemesi adına hükümete çağrıda bulunarak gerekli düzenlemelerin yapılmasını istemiştir. Hapishanenin ihtiyaç duyduğu fiziki ve idari iyileştirmelerin bir an evvel yapılmasını talep etmiştir. Hapishanedeki fazla mahkûmların başka hapishanelere yerleştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Diğer taraftan firari mahkûmların kaçışına yardım eden

gardiyanların emsal olması bakımından şiddetle cezalandırılmasını istemiştir. Yazısına “Meselenin ehemmiyetini takdir ve tasvirde ittihat eden matbuatın bu vadideki nida-yı irşad ve temenniyatına biz de şu satırlarla iştirak etmiş oluyoruz.” (Polis Mecmuası, 1 Temmuz 1335: 316) diyerek son vermiştir. Böylece basında tartışılan firari meselesi hakkındaki görüşlerini kamuoyu ile paylaşmıştır. Firariler meselesinde polise düşen sorumluluğun neler olduğundan bahsetmiş ve firarilerin kısa sürede yakalanması konusunda Türk polisini göreve davet etmiştir.

İstanbul Polis Mektebi ve Nazım Bey

Resim 3 İstanbul Polis Mektebi 19. dönem tahsilinde yer alan itilaf polis eğitimcilerine dair görüntü. Polis Mecmuası, sy.124.

Mütareke Dönemi'nin önemli gelişmelerinden birisi Umumi Harp nedeniyle eğitimine bir müddet ara veren İstanbul Polis Mektebinin yeniden açılışı ve bu süreçteki ilk mezuniyet töreni ile törene katılımcılardır. Özellikle İtilaf güçlerinin önde gelenlerinin katılımı ve tavsiyesi ile gerçekleştirilen törene Florinalı Nazım Bey de katılmıştır. Bu nedenle Florinalı Nazım Bey, kamuoyuna yansıyan polis okulu töreni hakkında Polis Mecmuasının 120. sayısında “Dersaadet Polis Mektebinin Zabıtamıza Yeni Bir Sahifesi” (Polis Mecmuası, 1 Kanun-ı evvel 1335: 370) başlıklı bir yazı kaleme almış ve yazısında tören sırasında gördüklerini, görüş ve düşüncelerini ifade etmiştir.

Yazısına geçmeden önce hatırlatmak gerekir ki “polis eğitiminde” okullaşma anlayışı 1907’de başlamıştır. Bu tarihten önce daha çok meslek içi eğitim anlayışı benimsenir iken ilk defa 1907’de Rumeli Islahatları Programı kapsamında Selanik’te Polis Okulu açılmış ve bunu başta İstanbul olmak üzere imparatorluğun diğer büyük vilayet merkezleri takip etmiştir. Bu mekteplerin ekseriyetinde teorik ve uygulamalı ilmi ve fenni derslere ağırlık verilmiştir. Yerel lisan nedeniyle bazı yerlerde ortalama tahsil süresi dört ay iken altı aya kadar çıkmıştır. Umumi Harp nedeniyle İstanbul dışındaki tüm mektepler kapatılmış, İstanbul Polis Mektebi ise bir süreliğine mezun verememiştir. Mütareke Dönemi’nde 1919 senesi ağustos ayında, Emniyet-i Umumiye Müdürü Hüsametdin Bey’in de katıldığı bir törenle İstanbul Polis Mektebi yeniden eğitime başlamıştır. Tören sırasında Kavanin Muallimi Feridun Bey tarafından polisin toplumsal hayattaki yeri ve önemi ile görevlerine dair bir konuşma yapılmıştır. Polis Mektebinin açılmasıyla her üç ayda bir defa tahsil devresiyle mevcut polislerin yetiştirilmesi ve görevlerine muktedir hale getirilmesi amaçlanmıştır. Mektebin açılışıyla birlikte eğitime, 70 kişi alınmıştır. Ayrıca mektepte eğitim vermek üzere Japon sistemi ile hırsızları yakalama eğitimi vermesi için İngiliz polislerinden Mr. Bayçılar muallim olarak tayin kılınmıştır (Polis Mecmuası, 1 Eylül 1335: 331).

“Sabah” gazetesinin ifadesiyle “Mütarekeyi müteakip ahiren küşat olunan polis mektebinin umumi imtihanlarının hitamı münasebetiyle” düzenlenen mezuniyet törenine katılan Florinalı Nazım Bey yazısının başında Umumi Harbin ürkütücü tarafından bahsetmiş, savaşın insanlar için “dehşet” olduğunu dile getirmiştir. Savaş karşıtı bir insan olduğu vurgusu, dönemin siyasi atmosferiyle anlaşılabilir. Yazısına devamla savaşın, kâbus olduğunu ve tüm dünyada hayatın iyileşmesi karşısındaki en büyük engel olduğuna dikkat çekmiştir. Sonuç ve sancılarının

insanoğlu adına asırlarca yaşanacağını ifade etmiştir. Ardından konuyu polis mektebine getirerek ilim ve irfan merkezi olan mektebin Umumi Harp sırasında eğitime ve mesaisine ara verdiğini yazmıştır. Ancak Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasıyla başlayan Mütareke Dönemi'nde Polis Mektebinin yeniden eğitime başladığını ifade etmiştir (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i evvel 1335: 370).

Mütareke Dönemi Polis Mektebi öğrencilerinin yılsonu sınavları polis müdüriyetinden hukuk ders eğiticileri ile Adliye Nezaretinden gelen bir heyet ile birlikte yapılmıştır. Sınav heyetindekiler şunlardır: Müstantık Vehbi Bey, Sulh Hâkimi Sakıb Bey, temyizden Tevfik Tarık Bey ve ayrıca polisyeden Emniyet-i Umumiye Müdürü Kalem-i Mahsus Müdürü Hasan Zeki Bey, Polis Müdüriyeti Fen Müşaviri Sadi Bey'dir (Sabah, 6 Teşrin-i sani 1335: 3).

Polis Mektebinin yeniden açılmasının ardından Mektebe 18. devre olarak 60 küsur kişi - Polis Mecmuası başka bir sayısında bu sayının 70 olduğu belirtilmiş idi - ilmi ve saha eğitimlerinin ardından başarılı olarak mezun olduklarını ifade etmiştir. Okul Müdürünün kendisine okulun fiziki kısımlarını gezdirdiğinden bahsetmiştir. Florinalı'nın bu yazıdaki en kayda değer kısmı Mütareke Dönemi'nin ilk mezunlarını eski mezunlar ile kıyaslamasıdır. Bu konuda şu değerlendirmeyi yapmıştır: "Gerçi bu devre-yi tahsilileyi ikmal eden efendilerin müktesebat-ı ilmiye ve fenniyeleri, mektebin mebd-e-yi küşadındaki vaz-ı müsaid şaşaa-darî esnada tahsil gören efendilerle kabl-i kıyas olamaz... (Polis Mecmuası, 1 Kanun-ı evvel 1335: 370-371). Değerlendirmede ilk olarak eğitim süresine değinmiştir. Eski mezunların dört aylık eğitim sürecinin şimdiki eğitim sürecine nazaran daha geniş olduğunu, şimdiki sürecin kısa olduğunu ve bu kısa süreçte polislere yeterli eğitim ve donanımın olamayacağını dile getirmiştir. İkinci olarak polis memurluğunu alınan efendilerin daha kudretli ve iktidarlı kimseler arasından seçildiğini ancak umumi harbin ilmi hayata vermiş olduğu zarar nedeniyle şimdiki sırada polisliğe alınan kimselerin pek ilmi ve donanımdan yoksun olduğunu ve eskiden olduğu gibi polis seçiminde ellerinde eskiden olduğu gibi imkânların kalmadığını dile getirmiştir. Yalnız yeni alınanlar arasında kısmen de olsa orduda "ihtiyat zabıtlığı" etmiş kimselerin de bulunduğunu yazmıştır. Eski zamanlarda "halî hazıra nazaran" imkân ve şartların daha iyi olduğunu belirtmiştir. Diğer taraftan eski dönemlerde bir devrede 500 kişi okula seçilip alınabiliyor iken şimdilerde bu sayının 60'lara kadar düşmesi ve bu sayının da elde edilmesinin oldukça güç olduğunu ifade etmiştir. "Bugün ise o miktarda ve umumiyetle o evsaf (vasıf) ve miktarda tahsil görmüş efendilerin defaten yetiştirilmesi mümkün değildir." mütareke şartlarının polis yetiştirilmesi konusundaki olumsuz durumunu gözler önüne sermiştir. Öncelikle bu tür bir yoksunluğun memleket asayiş ve güvenliğine doğrudan tesir edeceğini ifade etmiştir. Bununla birlikte kötü şartlar ve imkânsızlıklar dâhilinde polis mektebinden az sayıda mezun verilmiş olsa ümit-vâr olunması gerektiğini, mütareke sırasında mektebin açılmasıyla mezun vermesinin önemli memnuniyet verici bir adım olduğunu dile getirmiştir.

Florinalı, satırlarına son verirken Dersaadet Polis Mektebi ziyaretinden edindiği izlenimlerden yola çıkarak bazı tavsiyelerde bulunmuştur. İlk evvel eğitim süresinin uzatılması gerektiğini söylemiştir. Akabinde polis okuluna öğrenci temininde seçenekli olunabilmesini ve bol miktarda öğrenci alımını arzu etmiştir. Diğer taraftan eğitim süresince fenni ve teknik derslerinin verilmesini ve özellikle "parmak izi" dersinin muhakkak surette okutturulmasını istemiştir. Polis mektebinden yetişen polis mensuplarının "memleket için iftihara seza" olduklarını belirtmiştir (Polis Mecmuası, 1 Kanun-ı evvel 1335: 370-371).

Dersaadet Polis Mektebinin Mütareke Dönemi'ndeki 60 küsur kişiden oluşan 18. devrenin mezuniyet törenine İstanbul İşgal Kuvvetleri'nden katılımlar olmuştur. İngiliz General Fouller de mezuniyete katılmıştır ve yanında İstanbul Polis Müdür Umumisi Nurettin Bey yer almaktadır. Yine Fransız ve İtalyan subaylarından Miralay Maksivel, Yüzbaşi Barlay ile Miralay Murra, Yüzbaşi Delgado'da heyette yer almışlardır (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i evvel 1335: 371). Heyet, Polis Mecmuasının ifadesiyle "mümeyyez" yani seçilmiş sıfatıyla mektep binasının önünde Mektep Müdürü Galip Bey ve öğrenciler tarafından törenle karşılanmıştır (Sabah, 1 Teşrin-i sani 1335: 3).

Mezuniyet töreni 4 Kasım 1335 (1919) Çarşamba günü yapılmıştır. Heyetten General Fuller yeni mezun olan polis adaylarına yönelik bir konuşma yapmıştır. Konuşma metni aynen şöyledir:

“Efendiler! Polis pek muhterem bir meslektir. Her memlekette asayiş ve inzibat, polisin iktidar ve kıymeti ile ölçülüdür. Fena polise malik olan şehirlerde halkın ırz ve can ve malı daimi bir tehlike içindedir. Bu itibarla yarından itibaren size düşen vazife pek büyüktür. Şurasını da kaydediniz ki bir polis memurunun en büyük vazifesi: Ahaliye emniyet ilka eylemektedir. Bir de haysiyet meselesi vardır ki buna da pek ziyade itina etmek icap eder. Bir polis memuru halka karşı haysiyet-i şahsiye ve meslekiyesini daima yüksek ve sağlam tutmalıdır. Sizi yarından itibaren şehrin en mühim iki merkezine tevzi edeceğiz. Buralarda muvaffakiyetle ifa-yı vazife eylemenizi temenni ederim. Müdür-i Umuminiz Nurettin Bey’le ben, kanunu her türlü muamelenizde size müzahir olacağız (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i evvel 1335: 371)”.

Türk polisinin mütareke şartları bakımından istiklal duygusuna hasretliğini göstermesi bakımından 18. devrenin mezuniyet töreni, konuşmacısının kimler olduğu ve ne söylediği son derece önemli, ders verici olmalıdır. İstanbul Polis Mektebinin Mütareke Dönemi ilk mezuniyet töreni anlaşıldığı üzere İtilaf polis kuvvetleri ile işbirliğini yansıtan bir hadise olarak kayıtlara geçmiştir.

Kumar meselesi ve Nazım Bey

Mütareke Dönemi’nde kamuoyunu meşgul eden konuların başında gelen meselelerden bir diğeri de kulüpler adı altında açılan kumarhanelerdir. 1920’ye girerken kumar illetinin özellikle Türk gençleri arasında yaygınlaşması kamuoyunda işlenmiştir. Bunun üzerine İtilaf polis kuvvetleri ile İstanbul polisi kumar meselesi hakkında ortak çalışmaya gidilmiştir. Bu duruma kayıtsız kalmayan Florinalı Nazım Bey, derginin 121. sayısında “Zabıtamızın Bir Tedbir-i Musibi” (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i sani 1336: 381) başlıklı bir yazı kaleme alarak hem mesele hakkında görüşlerine yer vermiş ve hem de İtilaf polisi ile işbirliğini gözler önüne sermiştir.

Florinalı Nazım Bey yazısında öncelikle polis için şu tanımlamayı yapmıştır: “Zabıta, ber-memleket nazım-ı emniyet, hadim-i saadetidir.” Florinalıya göre polis, memleket için emniyeti düzenleyen/sağlayan ve saadetin hizmetçisidir. Polisin görevlerinden birisinin de “İnzibat-i belde ve menafi-yi amme namına daimi muhazir gördüğü bazı efal ve ahval-i makduha yüzünden muhtemelül-tahaddüs vekayi ve fecayinin önünü alabilmek için vakt ü zamaniyla tedabir-i mânia ittihazından ibarettir...” (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i sani 1336: 381) diyerek muhtemel olaylar karşısında polisin görevlerinin neler olduğunu dikkat çekmiştir. Ardından İstanbul Polis Müdüriyet-i Umumiyesinin İtilaf polisleri ile işbirliği içerisinde bir beyanname yayımlandığından bahsetmiş ve kumar oyunları ile kulüplerine karşı verilen mücadeleyi takdire şayan bulmuştur. Milletın selameti adına verilen bu mücadeleyi ve yetkili mercileri tebrik etmemenin mümkün olamayacağını dile getirmiştir.

Florinalı’ya göre kumar bir beladır. Zaman zaman insanlara kazanç duygusu ve hazzı verse de intiharlara kadar uzanan bir melanettir. Müptelaların bu illetten kurtulmasını sağlayacaklardan birisinin ve hatta en önemlisinin polis kuvveti olduğunun altını çizmiştir. Kumar meselesinin toplum ahlakıyla doğrudan ilgili olduğunu ve mevcut kumar kulüplerinin, tahrik edici olduğunu belirtmiştir. Kumarın, bir dert olduğunu ve insanların felaketleri olabileceğini ifade etmiştir. İnsanları felaketten felakete, sefaletten sefalete sürükleyebileceğinden bahsetmiştir. Servet avcısı bir düşman olduğunu belirtmiştir. Buna benzer ifadelere yer vererek yazısını bir süre daha devam ettirmiştir. Akabinde “Sevgili İstanbul’umuzda” diyerek başladığı paragrafta son birkaç gündür kumar illetinin yaygınlaştığı ve kumar kulüplerinin iyice büyüdüğü yönünde gazetelerde yazılar okuduğunu ifade etmiş ve ardından basında çıkan bir haberi köşesinde şöyle yayımlamıştır:

“İstanbul’u, bilhassa son harp senelerinden sonra tehditkâr ve veba kadar sarî istilası altına alan.. kumardır. Kumar, esasen emeksiz kazanılmış servetlerin sarfıyla işsiz zenginlerin ibtilasıyla inkişaf eder... Çalışan alın teriyle ve namusuyla hayatını kazananların ne tehlikeye atılacak fazla parası ne de kumar için vakti vardır. Harp ihtikârı, İstanbul’u en büyük mikyasta bir kumar şehri haline getirmiştir... Yazın Adalar’da, Boğaziçi’nde kışın Kadıköy ve Adalar’da

Kulüp unvanı altında tesis eden mahallerde, otellerin ve hususi ikâmetgahların salonlarında memleketin servetini yutan müthiş bir kumar piyasası vardır... En çok mübtela olanlar, memleketimizin bir nev Türk gençleridir... Beyoğlu'nda Tatlısu gençlerinin ve son zamanlarda Rus gençlerinin tesir-i iğfalkârına kapılan Türk gençliğine acımamak kabil değildir... Kumara karşı bugün zabıtamız ve ahkâm-ı kanunimiz çok noksandır. Fakat kumar, fuhuş gibi işret gibi aleyhinde şiddetle cidal ictimai dertlerdendir... Zabıtabadan edeceğimiz yegâne temenni İstanbul'un bu batakhanelerine karşı şiddetle harekettir (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i sani 1336: 381)".

Florinalı Nazım Bey yazısına bir kıta şiirle son vermiştir. Şiir şöyledir (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i sani 1336: 381):

Banknotlar, sim ve zirler belîğ eden şeydir: Kumar

Hanmânlar mahv ederken kim, meded: Ondan umar?

Zehr iğfaliyle tesmim eyliyor izanları,

Şerr ve kahrından hüda hıfz eylesin insanları.

Florinalı Nazım Bey'in yukarıda bahsettiği, İtilaf polisleri ile işbirliği ile "kumarla mücadele" adına hazırlanan önleyici tedbir kararları "Kumara Karşı İstanbul Zabıtabasının Tedbir-i Mâniası" başlığı altında 13 Kanun-ı evvel 1335 (1919) tarihli ve Polis Müdür Umumisi Mehmet Nurettin ve İtilaf Polis Teftiş Komisyonu Reisi General Fuller imzalı yayımlanmıştır. Daha çok kulüpler ve denetimleri ile ilgili bu düzenlemenin 1 Kanun-ı sani 1920 tarihi itibarıyla yürürlüğe gireceği duyurulmuştur. Kumarın toplumsal çöküntü organizması olmasından öte yana düzenlemedeki son satırlar oldukça dikkat çekici ve düşündürücüdür. "Teftiş için Osmanlı ve düvel-i müeelife zabıtabası her saatte gece gündüz kulübe girmek hakkına haizdir." (Polis Mecmuası, 1 Kanun-i sani 1336: 381) kaidesi belli ki kumar illetine karşı düşünülmüş olsa da bağımsız bir devlet adına oldukça acı veren tabirdir.

İstanbul polis müdürü Esat Bey ile söyleşi

Milli Mücadele'ye oldukça zarar veren İstanbul Polis Müdürü Tahsin Bey'in yerine getirilen ve Milli Mücadele taraftarı olmakla tanınan Miralay Esat Bey'in İtilaf işgali altında bulunan İstanbul'da polis şefliğine getirilmesi son derece dikkate değer bir gelişmedir. İstanbul polisinin bağıllıktan, esareten kurtuluşunun belli ki ilk adımıdır. Bu nedenle Florinalı Nazım Bey, ilginçtir ki diğer polis müdürleri ile röportaj yapmaz ve haliyle köşesinde yayımlamaz iken Esat Bey ile röportaj yapmış ve köşesinde yayımlamıştır.

Florinalı Nazım Bey, Miralay Polis Müdürü Esat Bey'den "Fahr-i yaveran hazret-i şehriyarîden" diye ilk olarak, İstanbul Polis Müdür Umumiliğine atandığı günden beri polis teşkilatında ne gibi eksiklikler gördüğünü ve bu eksiklikleri gidermek için ne tür çalışmalar yapmış olduğunu sormuştur. Şurasını belirtmekte yarar vardır ki Esat Bey, polis müdürlüğüne İstanbul Merkez Kumandanlığı görevinde bulunuyor iken Tevfik Paşa Hükümeti sırasında 1921 Haziran'ında atanmıştır (Salışik, 1975: 29-31). Milli Mücadele'ye zararı dokunan ve 150'likler arasında yer alan İstanbul Polis Müdürü Tahsin Bey'in yerine getirilmiştir. Kendisi aynı zamanda Müdafaa-i Milliye Teşkilatı'nın Merkez Heyetinin Reisidir (Himmetoğlu, 1975: 100-101). Nazım Bey'in sorusuna Esat Bey şu cevabı vermiştir (sadeleştirilmiştir):

"Elde bir polis nizamnamesi ve ihtiyaca kâfi bir polis teşkilatı mevcuttur. Ancak bugünkü İstanbul polisinde bu teşkilat ve nizamnamenin faydalı bir surette idare ve tatbik edilmemekte olduğunu gördüm... Polise azami ciddiyetini kazandırmak istedim... ikinci derecede polis memurlarını vazifesinde yetiştirmeye... teoride ve uygulamada hazır hale getirdim... üç bin polisimizi on sene zarfında üç aylık bir tahsilden geçirmesini polis talim ve terbiyesi için yeterli görmeyerek her polis kendi merkezi dâhilinde ayrıca senede bir aylık talim ve terbiyeye tabi tuttum... silah kullanmaya yetkileri olduğu halde şimdiye kadar kısmen atış talimi görmemiş olmalarından ellerindeki silahlarını maksada uygun tarzda kullanacaklarından şüphe edilenleri atış talimine tabi tuttum. Teftiş işlemlerine işlerlik kazandırdım. Daha önceden meslekten çıkarılanların bir kısmını müfettiş olarak yeniden

görevlendirdim... Bir merkezde bini aşkın, birçok merkezlerde de farklı ve önemli miktarda dosya üzerinden kalan suçları meydana çıkardım. Merkezlerdeki polislerin kontrol altına alınması, talim ve terbiyelerine, tavır ve kıyafetlerinin düzenlenmesi ve düzeltilmesine yönelik olarak her polis merkezinde bulunan disiplin komiserlerini yetersiz bulmuş idim... o vazifeyi bütün polis içinde en muktedir ve ehil kimseleri seçerek kendilerine o görevi havale ettim (Polis Mecmuası, 1 Teşrin-i sani 1337: 685).

Esat Bey, iyi bir kamu yöneticisidir (Şentürk, 2008: 185) ve hatta polis müdüriyeti görevinden sonra 1922'de TBMM'nin ilk İstanbul valisi olmuştur (Sarıhan, 1996: 280). Bu nedenle kumu yönetimi alanında uzman bir kişiliğe sahip bir kimsedir.

Nazım Bey ikinci soru olarak Esat Bey'e kendisinden önce polisliğe girip de polis tüzüğüne belirlediği kurallar dışında terfi etmiş olanların olması gereken sınıflarına geri döndürüldüğünden bahsederek, bu gibi durumda olanlar hakkında açıklama yapmasını istemiştir. Tahsin Müdür zamanında kimi polis mensuplarının rütbelerinde indirim gerçekleşmiş ve bu durumda olan kimseler rahatsızlıklarını dile getirerek şikâyetçi olmuşlardır. Esat Bey soruya cevap vermeden evvel söze "irtikâp" suçunu dile getirerek başlamıştır. İrtikâp suçu, kamu görevlisinin icra ettiği kamu görevinin kendisine sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle muhatap olduğu kimselerden yarar sağlamasıdır. O halde Esat Bey'in polis müdürlüğüne tayin edildiği sırada gündemde yer alan konulardan biri polis terfilerindeki yolsuzluklar ile polislerin işlediği irtikâp suçudur. Esat Bey ilk olarak bu suçu ortadan kaldırdığını ifade etmiştir. Ardından polis tüzüğü dışında rütbe terfi edenlerin rütbelerini sökerek ya eski rütbelerine veya hak ettiği rütbelere döndürüldüğünü varsa aralarında ihraç edilmesi gerekenlerin ise meslekten çıkarıldığını ve böylece gerek meslek içi ve gerekse meslek dışında hak edenlerin, başarılı olmuş kimselerin layığının bulunduğu bir teşkilat görünümünün kazandırıldığını söylemiştir. Ardından terfi süreleri dolanların terfiden önce bir ay süre ile polis mektebinde eğitime tabi tutulduklarını ve akabinde sınav yapıldığını ve sınavda başarılı olanların terfi ettirildiği dile getirmiştir. Bir nevi terfi edecekler arasında "isbat-ı ehliyeti" esas kılmıştır.

Konu hakkında Nazım Bey, ser komiserden (baş komiserden) komiser muavinine (komiser yardımcısına) kadar tüm memurların polis mektebinde tahsile alınmaları ve akabinde imtihanla terfi ettirilmelerinden ne ölçüde fayda sağlandığını ve ayrıca imtihanla başarılı olamayanlar hakkında ne gibi uygulamaya gidildiğini Esat Bey'e sormuştur. Esat Bey öncelikle kendisinin tecrübelerine dayanarak her polis amirinin görevi alanında kendisini yetiştirmesi gerektiğini ve görevi hususunda "uzmanlaşmasının" zorunlu bir hal olduğu yönünde görüş taşıdığını ifade etmiştir.

Polis amirlerinin gerek iş yönünden ve gerekse ilmen kısacası amirlik eğitimi almaları bakımından polis mektebinde bir aylık staja alındığını beyan etmiştir. Polis amirlerine bu süreçte yeni mevzuat hakkında bilgilendirme yapıldığını söylemiştir. Bu teşebbüsünün herkesi düşündürdüğünü belirtmiştir. Polise kitap karıştırmak lüzumunu hissettirdiğinden netice olarak hâlihazırda bulunan ser komiserlerin görevlerinde daha olgunlaştığından bahsetmiştir. Çalışmanın, talim ve beden hareketin gerektiğini herkesin bu şekilde daha iyi kavradığının altını çizmiştir. Staja katılmayanların ise daha öncesinden başarısız olacaklarını bilen kimselerden oluştuğunu dile getirmiştir. Bunların staja gelmeyerek imtihandan kaçınmış olsalar dahi "amirin emrine kasten etmemekten" haklarında disiplin cezası uygulanarak azlolunduklarını ifade etmiştir.

Görsel 3 Karikatürde “Velid Bey’in Kulakları Çınlasın” yazılıdır. Kadınlardan biri “Bizi böyle nereye götürüyorsun polis efendi?” diye sormakta ve polis de “Müdüriyete etekleriniz boyunu ölçtürmeye.” (Güleryüz, 1922:4) diye yanıt vermektedir.

Yandaki karikatürde işlendiği üzere ahlak polisinin ana konusu kadındır. Florinalı Nazım Bey, toplum nazarında pek fazla öneme haiz olan ahlak polis görevlerinin hakkıyla ifası için müdüriyet makamınca yapılan çalışmaların neler olduğunu sormuştur. Cevap olarak Esat Bey, ahlak polisinin diğer birimlerden müstakil yani bağımsız ve tek başına üzerine düşen görevleri yapamayacağı kanaatini taşıdığını ifade etmiştir. Genel sağlığın muhafazası ve umumi ahlak kaidelerinin uygulanması görevi ile mükellef olan bu kısmın başarısını dışardan alınacak yardımlarla sağlanabileceğini söylemiştir. İşsiz, boşta kalan ve kimsesiz kadınlara barındıracak kadar iş evleri, mahalle ihtiyar heyetine ulaşmaları adına her mahallede birer “haysiyet divanları” kurulması, kadın çalışmalarıyla alakalı eserlerin yayınlanması, sinema ve tiyatrolarda kadına dair faydalı gösterilerin yapılması ahlak polisine yararlı başlıca çalışmalardır. Bu tarz yardımları sağlar iken diğer taraftan da ahlak polisliğinde görev yapacak memurların da kabiliyetli ve ehli kimselerden seçimi gerekmektedir. İstanbul Polis Müdüriyeti buna azami derecede riayet etmektedir. Esat Bey sözlerine şöyle devam etmiştir:

“Alakadar bil-cümle devair ve müessasatın teşrik ve tevhid-i mesaisi ve daha birçok tedabir-i cezriye ittihaziyla ancak önüne geçilebilmesi me’mul olan zamanımızdaki ahlakî afetlerin mücerred zabıta takibatıyla izale edileceğini zan etmek caiz değildir. Zabıta bu zemin üzerindeki vezaifi hüsn-i ifa edebilmek için mütemadiyen mücadele etmekte ve vesaitinin deruhde etmiş olduğu emr-i mühimin azimeti karşısındaki noksani-i fevkaladesine rağmen bazı semerat-ı nafiada iktitaf eylemektedir (Polis Mecmuası, 1 Teşrin-i sani 1337: 686)”.

Florinalı Nazım Bey, İstanbul’da öteden beriye gönderilmesi bir müddetten beri teessüfle bir adet bedbaht hükmüne giren mektupların cereyanın yasaklanması ve şüphelilerin ortaya çıkarılıp ihracıyla emsaline ibret olmak üzere gerekli ceza için şimdiye kadar ne yapılmış ve ne gibi memnuniyet verici neticeler elde edildiği sorusunu yöneltmiştir. Esat Bey “tehdit mektubu” yazanların büyük kısmının yakalandığını ve ilgili mahkemelere çıkarıldığını söylemiştir. Diğer taraftan polisin görevini ifa ederken, suçla ve suçlu ile mücadelede başarılı çalışmalar ortaya koyabilmesi adına özellikle çete ve haydutlar üzerinde nüfuz kurabilmeleri için Adliye Nezaretinin gerekli çalışmaları yapılabilmesi için Dâhiliye Nezaretine müracaat ettiğini ifade etmiştir.

Nazım Bey, İstanbul’un en ufak noktalarına kadar asayişin sağlanabilmesi adına Esat Bey’in polis sayısının artırılmasına dair bazı teşebbüslerinin olduğuna dair gazetelerde haberlerin çıktığını ve bunun doğru olup olmadığını sormuştur. Esat Bey cevaben devletin vergi gelirin hâlihazırda sınırlı ve az miktarda olduğunu ve bu nedenle polis sayısı artışını talep etmenin beş on kuruş maaş alan polis memurunun kesesinden para almaktan farklı olmadığını söylemiştir. Gerek İstanbul Polis müdüriyeti şubelerinde ve gerekse diğer devlet dairelerinde vaktiyle jandarmanın

lağvı sebebiyle Şile, Kartal ve Beykoz kazalarında bulundurulmuş polisleri toplamak suretiyle 200'den fazla polis tasarruf ettiğini ifade etmiştir. Bunları ihtiyaç nispetinde polis merkezlerine dağıttığını açıklamıştır. Bunun şimdilik yeterli görülmesini istemiştir. Kırtasiyeciliği azalttıklarını ve daha çok telefon vasıtasıyla seri bir şekilde çalışmalarını yürüttüklerini beyan etmiştir. Ayrıca polis amirlerinin bu yönde yetiştirilmesiyle emniyetçe daha tasarruflu olunacağı ve bu tür tedbirlerin şimdilik yeterli derece olduğunu söylemiştir. İstanbul'da ortalama olarak 500 kişiye bir polis düştüğünü ve bunun normal olduğunu beyan ederek, İstanbul polisinin yeterli sayıda olduğunu izah etmeye çalışmıştır (Polis Mecmuası, 1 Teşrin-i sani 1337: 687).

Esat Bey'in polis müdürlüğü sırasında bir haylice tasarruf tedbirlerine tevessül ettiği ve eldeki imkânları kullanma gayreti içerisinde olduğu görülmektedir. Göreve geldiği günlerde asayiş ve emniyetin sağlanması için polisin en mühim kısmı olarak kabul ettiği suç araştırma memurlarının sayısının yetersiz olduğuna görmüş ve boşalan fen memurluğu gibi kadroların maaşlarının suç araştırma memurluklarına aktarılmasını önererek bu tür noksanlıkların önüne geçmek istemiştir. (BOA. DH. EUM. MH. 219-90)

Florinalı Nazım Bey, görevlerini ifa ederken şehit veya sakat düşen polis aile ve fertlerine sefaletle düşmemeleri adına bir maaş bağlanması Esat Bey tarafından düşünüldüğüne dair haber hakkındaki görüşlerini sormuştur. Esat Bey ise henüz bu mesele hakkında meşguliyetinin olmadığını; ancak, Nazım Bey'e "beni irşad ettiniz" diyerek doğru ve tesirli bir konuyu kendisine hatırlattığı için teşekkür etmiştir. Ayrıca "Meseleyi tetkik ile hüsn-i intacı hususuna imkân raddesinde çalışacağım." diyerek mesele ile ilgileneceği sözünü vermiştir. Ardından tüm polislerin şehit olan polis yakınına verilmek üzere kendi aralarında 500-600 lira kadar para toplayıp verdiklerini söylemiştir. Bu tür davranıştan ötürü polislerle gurur ve minnet duyduğunu ifade etmiştir.

Florinalı, Esat Bey'in polis müdürlüğü sırasında çeşitli sebeplerle görevlerinde kusurları görülen polis memurlarının cezalandırılmasına dair polis merkezlerine tamim name yazıldığından bahsetmiş ve en ufak kusuru görülen memurun cezaya çarptırılacak olmasının memurun verimliliğini düşüreceğini izah etmiştir. Cezadan beklenen tesirin memur üzerinde olumlu etki yapıp yapmayacağını değerlendirmesini ve ayrıca vazifeleri uğruna üstün gayret gösterenler hakkında başarılı çalışmaları teşvik etmek adına ödüllendirme yapıp yapmayacağını sormuştur (Polis Mecmuası, 1 Teşrin-i sani 1337: 687-688)

İstanbul Polis Müdürü Esat Bey'in görevi sırasında Şehremaneti bünyesinde zabıta işleri gören polis ve komiserlerden bazıları hakkında belediye müfettişleri tarafından tutulan rapor üzerine nerede idari soruşturma açılacağı Şehremaneti ve Polis Müdürlüğü arasında mesele olmuştur. Polis Müdürü Esat Bey, Belediye Teşkilat Kanunu 6. Maddesi'ne nazaran polislerin Şehremanete bağlı olduklarını ve görevleri ile ilgili disiplin soruşturmasının Belediye Divanı'nca yapılması gerektiğini 20 Ocak 1922 tarihli bir yazı ile Şehremanete bildirmiştir. Esat Bey'in hukuktan ayrılmayan ve hukuku ön planda tutan bir karaktere sahip biri olduğu anlaşılmaktadır (BOA. DH .UMVM. 101-54).

Esat Bey öncelikle 1913 tarihli Polis Tüzüğü'ne göre polis memurundan ser komisere kadar herkesin kusuru veya taksiri sebebiyle cezalandırılabileceğini izah etmiştir. Sivil polislerin de aynı tüzük gereğince çeşitli cezaları çarptırılmasının söz konusu olduğunu iletmiştir. Vazifelerinde yararlı hizmetleri görülenler hakkında takdirname, tahsin name, aliyyülala ve fevkalade mükâfat-ı nakdiye ve gümüş kol saati gibi hediyeler ve bazen de madalya ve nişanlarla taltif olunduklarından bahsetmiştir. Her türlü terfilerin askeriye olduğu gibi kıdem ve liyakate dayalı ettirildiği, Polis Tüzüğü'nün ilgili maddelerinin uygulandığını ve böylece polisin kariyer geleceğinin güvende olduğunu dile getirmiştir.

Florinalı Nazım Bey, gece ve gündüz aralıksız çalışan polis memurlarının nöbet saatlerinin fazla olduğunu ve bu sürelerin hafifletilmesi için yeni memur alınması gerektiğini ancak kendisinin, bütçe sebebiyle yeni memur alınamayacağını beyan ettiğini buna karşın nöbet saatlerinden

doğan haksızlığı gidermek adına polis maaşlarına bir miktar zam yapıp yapılamayacağını sormuştur.

Esat Bey, devlet hazinesinin mevcut durumuna göre ne polis kadrosunu artırmak ne de polis maaşlarına zam yapmanın imkânı olmadığını söylemiştir. Ardından nöbetlerle ilgili bilgi vermeye başlamıştır. Nöbetlerin, 4-6 saat süre ile tutulduğunu tespit ettiklerini ve son zamanlarda 200 kadar polisi, polis merkezlerine dağıttıktan sonra bu sürenin 4 saate düştüğünü söylemiştir. Merkez memurları, polis tasarrufu ilmini bilmeleri halinde ve ayrıca bu işi sahiplenmeleri ve benimsemeleri halinde nöbet saati her yerde 4 saate kadar düşüneceğini ifade etmiştir.

Florinalı Nazım Bey, polis memurları arasında bulaşıcı hastalık ile kötürüm bulunup bulunmadığını, fennen tüm polisin muayeneye tabi tutulacağı yönünde haber çıktığından müdüriyetçe böyle bir karar alınıp alınmadığını ve muayene neticesinde bulaşıcı hastalık taşıyanların tespiti halinde ne gibi önlemler alınacağını sormuştur. Esat Bey, polis müdüriyetinde polislerin sağlık durumlarına ait bir defterin bulunmadığını ve aldığı emir gereğince daire baştabibinin bu yönde defter hazırlamaya başladığını söylemiştir (Polis Mecmuası, 1 Teşrin-i sani 1337: 688-689). Esat Bey, sağlık işlerine de oldukça önem vermektedir. Kendi döneminde Ser tababettik ilgili ses getiren çalışmalar yaptığı anlaşılmaktadır. Öncelikle polislerin çoğunu "ilkyardım" konusunda eğitmiştir. Yaralılara yardım için polisin bulunduğu yerlere harp paketi, sağlık palaskası, sağlık çantası, sedye ve tıbbi araç ve gereçler yerleştirmiştir. Diğer taraftan cinayet vakalarında yaralıya yardım hususunda Beyoğlu, Üsküdar ve İstanbul Polis Müdüriyetlerine Alman menşeli "Benz" marka sıhhiye otomobili siparişi vermiştir (BOA. DH.EUM. AYŞ. 56-25). Böylece hangi memurun hangi hastalık geçirdiğinin tespitinin yapıldığını ve yetkililerce de bunun bilineceğini ifade etmiştir.

Nazım Bey, Beyazıt Merkez Memurluğunun "Numune Merkezi" olarak kabul edilmesi hakkında düşüncelerini sormuştur. Esat Bey, Beyazıt Merkezinin, defter ve kayıt tutmada intizamlı olduğunu, görev bilincinin yüksek olduğunu, emir ve komutasının, süratinin, hızlı iletişimin, temizliğinin ve daha birçok özelliği bakımından üst düzey bir yer olması hasebiyle örnek yer ilan edildiğini belirtmiştir. Bu suretle eski, karışık işlemlerin ortadan kalktığını ve bütün memurları ve usulleriyle merkezde bir yeni bir yer olarak kurulmuş olduğundan burasının faydasının pek aşikâr olacağını söylemiştir. Ayrıca Galata, İskele ve Aksaray merkezlerinin de birer numune merkezi olarak henüz kabul edildiği haberini vermiştir. Bundan sonrasında merkezler arasındaki yarışın hizmet kalitesine yansıtacağını beklediğini ifade etmiştir.

Esat Bey polis müdürlüğü sırasında bahsedilenlerden başka 1/7250 ölçekli bir Kumkapı Merkezi haritası yapıldığını ve bunun diğer yerlerde de yapılacağını söylemiştir. Merkezlerin, bütün mahallelerdeki haneler ile sahipleri ve kiracılarının bilgileri kayda aldığını belirtmiştir. Eldeki silah ve mühimmatların ne sıklıkla temizliklerinin yapıldığı, muayenelerinin yapıldığı ile ilgili bir kayıt görmediğini ve iki tüfek ustası polise görevlendirerek bu yöndeki eksikliği giderdiğini ifade etmiştir. Yalnız merkezlerde posta vazifesiyle görevlendirilen 22 kişiden ibaret atlı polis sayısını 50'ye çıkardığını ve bunlardan Kılış ve Üsküdar mıntıklarında gece devriyesi olarak yararlandığını ifade etmiştir. Ayrıca sıhhi ve mesleki konferanslar verildiğini sözlerine eklemiştir. Son olarak polis merkez ve nokta binalarının tamir ve bakımlarının tüm hızıyla devam ettiğini söylemiştir. Yaklaşan kış için "Ne kırık cam ne de akan bir dam bulunmayacak." demiştir. Tüm binaların badana, boya olacağını müjdelemiştir. Florinalı Nazım Bey sözlerine "... bizi tenvir eden Esat Beyefendi'nin bu babdaki himmetini teşekkürle yâd ile beraber... muvaffakiyetlerini en samimi-i temenni eyleriz." (Polis Mecmuası, 1 Teşrin-i sani 1337: 689) diyerek son vermiştir.

Görsel 4 Yeni Polis Teşkilatı Projesi (Güleryüz, 1921:4).

Esat Bey'in çalışmaları diğer basın kuruluşlarınca da yakından takip edilmiş ve takdir edilmiştir. Örneğin dönemin mizahi dergilerinden "Güleryüz" bir karikatür ile Esat Bey'in çalışmalarını kamuoyuna duyurmuştur. "Yeni Polis Teşkilatı Projesi" adlı karikatürde polis üniformalı şahsın üzerinde Esat Bey zamanında yapılan yeniliklere yer verilmiştir. Polisin üzerindeki takvim kutusu, telefon, yön ve arkadaki harita, elindeki kamusu ile polisin yenilikçi tarafları anlatılmaya çalışılmıştır. Karikatürün bir sureti de Esat Bey'e gönderildiği kaydı düşülmüştür (Güleryüz, 1921:4). Anlaşıyor ki Esat Bey'in kamuoyuna akseden polis reform çalışmaları Florinalı Nazım Bey'in dikkatini çekmiş ve kendisiyle dönemi hakkında polis teşkilatı ve haliyle sosyal tarih alanında muazzam bir söyleşi gerçekleştirmiştir.

Sonuç

Tarih bilimi, yeni belge ve bilgiler ışığında her zaman için değişime ve gelişime açık bir disiplin olmuştur. Türk milletinin ve devletin 1918'den 1923'e kadar uzanan işgal süreci; Mütareke yılları hakkında ise sayısız araştırma ve incelemeler mevcuttur. Ancak, gündelik hayatın önemli bir parçası olan polis teşkilatının bu yıllarına dair araştırma sayısı sınırlı sayıdadır. Özellikle İstanbul'da yayın yapan ve İstanbul polisini merkezine alan Polis Mecmuası, araştırmacılar tarafından daha yeni yeni tanınmakta ve kullanılmaktadır. Bu doğrultuda derginin müdürü; Florinalı Nazım Bey'in 1919'dan 1921 senesine kadar uzanan süreçteki yazıları hem sosyolojik ve hem de kurum tarihi açısından son derece önem arz etmekte hem yeni bilgiler ve hem de mevcut bilgileri güçlendirmektedir.

Nazım Bey'in yazılarından anlaşıldığı üzere işgal altındaki İstanbul'da polis teşkilatı, İtilaf kuvvetleri ile birlikte işbirlikçi bir kurum olmanın ağır yükünü çekmiştir. Özellikle Hrisantos Çetesi'nin emniyet mensuplarına yönelik kanlı eylemleri Türk polisi oldukça uğraştırmış, yıpratmıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün kaleme almış olduğu Nutuk adlı eserde de işaret ettiği üzere Atina'dan gelen gizli polislerin çalışmaları, İtilaf kuvvetlerinin desteği ve kollamasıyla İstanbul'a kara günler yaşatan bu çetenin, ikinci adamının etkisiz hale getirilmesinde etkili olan Polis Müdürü Fahri Bey ve nezdinde kurumu, Nazım Bey'in yazılarında öne çıkmaktadır.

Umumî Harbin sonlarına doğru kapanmış bulunan polis ocağı olarak adlandırılacak İstanbul Polis Mektebinin İtilaf polislerinin gölgesi altında yeniden eğitime açılması ve mezuniyet töreni ayrıntılı olarak Polis Mecmuasında işlenmiştir. İtilaf polis yetkililerinin, mezuniyet töreninde Türk polislerine yönelik yapmış olduğu konuşmalar ve detayları bu çalışma ile ortaya koyulmuştur. Diğer taraftan İstanbul'da özellikle kulüplerde meydana gelen kumar olayları ile ilgili olarak İtilaf polisi ile İstanbul polisinin ortak çalışmalarına değinilmiştir. Asayiş sekteye uğratan İstanbul'daki firariler meselesinin temel kaynağı noktasında Nazım Bey'in görüşüne yer verilmiştir. Son olarak Ankara'dan haberlerin iyi gelmesi ve İstanbul'da Millî Mücadele yanlısı yetkililerinin iş başına

geldiği sıralarda işbirlikçi polis müdürlerinin ardından İstanbul Polis Müdüriyeti makamına getirilen Esat Bey ile yapılan söyleşi ile araştırma son bulmuştur. Özellikle Cumhuriyet'e ve değerlerine sorunsuz bir şekilde intikal eden İstanbul polisinin yeniden yapılanmasında/reformunda en önemli isim olan Polis Müdürü Esat Bey ile yapılan söyleşinin izlerinin günümüze kadar yansıdığı görülecektir. Bu yönüyle sözlü tarih çalışması açısından Nazım Bey, önemli bir iş ortaya koymuştur.

Kaynakça

- Başkanlık Cumhuriyet Arşivi, 168-812-9.
- Başkanlık Osmanlık Arşivi, DH. EUM. PMC. 9-27.
- Başkanlık Osmanlık Arşivi, DH. EUM. PMC. 9-35.
- Başkanlık Osmanlık Arşivi, DH. KMS. 55/1-15.
- Başkanlık Osmanlık Arşivi, DH. EUM. MH. 219-90.
- Başkanlık Osmanlık Arşivi, DH. UMVM. 101-54.
- Başkanlık Osmanlık Arşivi, DH.EUM. AYŞ. 56-25.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Arşivi, Personel Kütük Defteri, No: 1.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Arşivi, Personel Kütük Defteri, No: 2.
- Düstur, 2. Tertip, C.5, İstanbul: 1329.
- Güleryüz, Sy.14, 4 Ağustos 1921.
- Güleryüz, Sy.51, 20 Nisan 1922.
- Güleryüz, Sy.7, 16 Haziran 1921.
- Güleryüz, Sy.9, 30 Haziran 1921.
- Polis Mecmuası, Sy. 1, Y.1, 1 Temmuz 1329 (1913).
- Polis Mecmuası, Sy.112, Y.6, 1 Nisan 1335 (1919).
- Polis Mecmuası, Sy.113, Y.6, 1 Mayıs 1335 (1919).
- Polis Mecmuası, Sy.117, Y.6, 1 Eylül 1335 (1919).
- Polis Mecmuası, Sy.121, Y.6, 1 Kanun-ı sani 1336 (1919).
- Polis Mecmuası, Sy.124, Y.7, 1 Nisan 1336 (1920).
- Polis Mecmuası, Sy.131, Y.7, 1 Teşrin-i sani 1336 (1920).
- Polis Mecmuası, Sy.134, Y.8, 1 Şubat 1337 (1921).
- Polis Mecmuası, Sy.135, Y.8, 1 Mart 1337 (1921).
- Polis Mecmuası, Sy.136, Y.8, 1 Nisan 1337 (1921).
- Polis Mecmuası, Sy.140, Y.8, 1 Ağustos 1337 (1921).
- Polis Mecmuası, Sy.143, Y.8, 1 Teşrin-i sani 1337 (1921).
- Resmî Gazete, "Emniyet Teşkilat Kanunu, No: 3201, Kabul Tarihi: 4 Haziran 1937", 12 Haziran 1937.
- Sabah, Sy.10687, 16 Ağustos 1919.
- Sabah, Sy.10766, 6 Teşrin-i sani 1919.
- Alkor, M. (1952). *Hrisantos'u ben öldürdüm*. İstanbul: Nebil Yayınevi.
- Ayvazoğlu, B. (2007). Florinalı Nazım edebiyatımızın tatlı kaçağı. *Uluslararası Üsküdar Sempozyumu V, C.2*. İstanbul: Üsküdar Belediyesi Yayınları.
- Himmetoğlu, H. (1975). *Kurtuluş Savaşında İstanbul ve yardımları*. C.1, İstanbul: 1975.
- Okçabol, D. (1940). *Türk zabıta tarihi ve teşkilatı tarihçesi*. Ankara: Polis Enstitüsü Neşriyatı Yayınları.
- Salıuşık, S. (1975). Geçmiş zaman olur ki: Rami Kışlası boşaltılıyor-vıı, *Polis Emeklileri Sosyal Yardımlaşma Derneği Polis Dergisi*, 22-279.
- Sarıhan, Z. (1996). *Kurtuluş savaşı günlüğü*. C.IV, Ankara: TTK Yayınları.
- Şahin, E. (1998). Florinalı Nazım Bey'den Dr. A. Nihat Dünder'a polis dergisi. *Polis Dergisi*, 5-17.
- Şentürk, N. (2008). *İstanbul valileri*. İstanbul: Doğan Kitap.

Extended Abstract

Mr. Nazım from Florina is a recent graduate of the Ottoman Law School. With this identity, he is a person who has served as a director in the police force, which is a law enforcement organization. At the beginning of the Armistice, he was appointed as the head of the Police Magazine, which was the official publication of the police organization and had been publishing for six years. While carrying out the business and operations of the police magazine, which is published throughout the country, he also wrote numerous articles on the development and institutionalization of the police organization. He proved he was an important police thinker with his writings during his tenure as magazine director until the late 1920s. After the Police Magazine phase, Mr. Nazım from Florina, who had trials as a poet and for a short period of time as a lawyer, was known as the Famous Turkish Poet of the Universe.

The claw of internal security and justice The Turkish Police Force has gone through some dark periods since 1845. Undoubtedly, the first of these is the Armistice Period, which will be remembered as the occupation years that started with the Mondros process. The situation of the Istanbul Police, which is under heavy occupation, is much more tragic. In this direction, it would benefit future generations and organization members to know this process. For this reason, the articles written by Mr. Nazım from Florina, one of the witnesses and writers of the period, as the Director of the Police Journal, are important.

After being appointed as the magazine director, Mr. Nazım from Florina initially included philosophical and cognitive articles about the moral structure of the police. The majority of these articles appeared as articles on the education of the police. In general, emotions such as honesty, honesty, seriousness, cooperation, solidarity, and composure are included in the feelings that should be in the police. However, in the next period, Florina started to write informative articles about the political and social developments in the country. The information he gave about the Istanbul Police School process, which was reopened after the Armistice, and the first graduation ceremony in the Armistice Period, is extremely important. Especially the speeches made by the Entente Police Forces at the graduation ceremony must have been the first in his field in his writing life.

Again, as Mustafa Kemal Atatürk stated in his book *Speech*, he referred to the success of Police Chief Mr. Faik, who captured Zafiri, one of the leaders of the Hrisantos Gang, whom he pointed out by talking about the bloodshed by the Greek secret police who came to Istanbul and engaged in gang activities for the sake of Greek ambitions. Perhaps for the first time in the history of the police, he wrote articles about the social and economic rights of the martyrs who lost their lives in the fight against the Hrisantos Gang, which was pampered by the Entente officers under the occupation conditions and increased fear and anxiety in the eyes of the public with the police murders. He drew attention to police martyrdoms and social rights in the eyes of the public. His views appear to be the intellectual basis of many today's practices.

After such events, Mr. Nazım revealed that it was necessary to carry out the social services of the police in terms of monetary reward, aid funds, salaries to the relatives of the wounded and martyrs, and education and employment issues of their relatives. Again, during the occupation years, the first information about the work of the Turkish police and the Entente police on the issue of gambling, which poisoned the Turkish youth, was found.

Finally, his interview with Istanbul Police Chief Mr. Esat about the police reform during the success of the National Struggle in Anatolia and the victory of the Battle of Sakarya is an important achievement in terms of institutional history. On the way to the Republic, the contribution of the capital police chief's reform movements to the construction process of the Republican police had the opportunity to be determined.

As a result, the anatomy of the Istanbul Police was revealed from the articles of Florinan Mr. Nazım in the Police Magazine, which coincided with the Armistice years. By mentioning that internal security is at least as important as external security, it aims to explain the thesis that the occupation will not be easy with a strong internal security organization after the occupation process. On the other hand, it is considered that the study will receive a lot of citations, since the articles of the Police Journal are used as a primary source.